

AZƏRBAYCAN

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MİLLİ MƏCLİSİNİN ORQANI

№ 26 (8905) ŞƏNBƏ, 5 fevral 2022-ci il

Qəzetin əsası 1918-ci ildə qoyulmuşdur

www.azerbaijan-news.az

XXI əsrin nəhəng layihələrindən biri həyata keçirilib

“Cənub qaz dəhlizi”nin tamamlanmasından sonra Azərbaycan beynəlxalq bazarlara ixracı artırıb

Fevralın 4-də Bakıda, “Gülüstan” sarayında Cənub Qaz Dəhlizi Məşvərət Şurası çərçivəsində nazirlərin 8-ci toplantısı keçirilib. AZƏRTAC xəbər verir ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev toplantıda iştirak edib.

XXI əsrin ən böyük layihələrindən biri olan “Cənub qaz dəhlizi” dörd seqmentdən - “Şahdeniz Mərhələ-II”, Cənubi Qafqaz Boru Kəməri, TANAP və TAP qaz boru kəmərlərindən ibarətdir. Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə yaradılan Cənub Qaz Dəhlizi Məşvərət Şurası çərçivəsində nazirlərin toplantısına hər dəfə Azərbaycan əvəhsibliyi edir. Bu isə ölkəmizin layihədə aparıcı rolunu təsdiqləyən mühüm amillərdən biridir.

Ötən il toplantı pandemiya səbəbindən videokonfrans formatda keçirilsə də, bu dəfə müvafiq şərtlərə əməl etməklə Avropa İttifaqının komissarları, ABŞ, Böyük Britaniya, Türkiyə, Gürcüstan, İtaliya, Yunanıstan, Bolqarıstan, Albaniya, Xorvatiya, Macarıstan, Monteneqro, Rumıniya, Serbiya, Şimali Makedoniya, Moldova, Bosniya və Herseqovina, Ukrayna və Türkmənistanın yüksək səviyyəli nümayəndələri Bakıda bir araya gəldilər.

Azərbaycanın energetika naziri Pərviz ŞAHBAZOV çıxış edərək dedi:

- Zati-aliləri cənab Prezident.

Hörmətli nazirlər, xanımlar və cənablar. Bakıda Cənub Qaz Dəhlizi Məşvərət Şurası çərçivəsində nazirlərin 8-ci toplantısında sizi salamlamaqdan məmnunluq hissi keçirirəm. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, cənab İlham Əliyevin giriş nitqi ilə çıxış etmək üçün bizimlə bir arada olması bizim üçün böyük şərəfdir. Cənab Prezident, söz sizindir.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev tədbirdə çıxış etdi.

Bax: sah. 2

İlham Əliyevin yeni islahatlar kursu

Gənclik ruhu, müasir tafəkkür, vətənpərvər missiya, Azərbaycana birmənəli sədaqət!

Prezident İlham Əliyevin gənclərlə son görüşündəki çıxışının əsas tezislərini yalnız təsvirlər, yaxud ölkədə gerçəkləşən proseslərin izahı kontekstində möhdullaşmaq, əlbəttə ki, yanlış olardı.

Liderin fikirləri Azərbaycanın müstəqillik tarixinin və ictimai-siyasi sisteminin bütün dövrlərini, həmçinin Zəfərdən sonra yaranan

qlobal realliğin fonunda məmləkətimizin müəyyənləşdiriyi yeni yolun mahiyyətini əks etdirən istiqamətverici konsepsiya idi.

Prezident fəaliyyətində etdiklərini və edəcəklərini, hesabı və hədəfləri dövlətimizin sabahının təminatçıları olan gənclərlə bölüşdü və onların təmsalında bütün ölkəyə, dünyaya yeni Azərbaycan vizyonunu bayan etdi.

Ardı 6-cı sah.

Qələbənin, inkişafın və qətiyyətin təntənəsi

Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun xilaskarı olan İlham Əliyev indi bu ərazilərə yeni həyat bəxş edir

Vətən müharibəsindəki qələbə Azərbaycanın müasir tarixində yeni dövrün başlanğıcı olmaqla yanaşı, ölkədə gedən inkişaf və quruculuq proseslərini də yeni mərhələyə yüksəltdi.

Bu mərhələdə əsas prioritetlərdən biri işğaldan azad olunmuş bütün ərazilərimizin bərpa edilməsi, keçmiş məcburi köçkünlərin doğma yurdlarına dönüşünün təmin olunması və bunun üçün hər bir imkanın yaradılmasıdır.

Sanki bu torpaqlardan bir vəhşi qəbilə keçib

İşğaldan azad olunmuş rayonlarımızın hər biri vaxtilə özünəməxsus inkişaf göstəricilərinə və infrastrukturuna malik olub.

Ardı 6-cı sah.

Azərbaycan-Ermənistan münasibətlərinin normalaşdırılmasına dair müzakirələr aparılıb

Prezident İlham Əliyevin, Fransa Prezidentinin, Avropa İttifaqı Şurası Prezidentinin və Ermənistanın baş nazirinin iştirakı ilə videoformatda görüş keçirilib

Fevralın 4-də Fransa Respublikasının Prezidenti Emmanuel Makronun təşəbbüsü ilə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin, Fransanın Avropa İttifaqına sədrliyi qismində Prezident Emmanuel Makronun, Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti Şarl Mişelin və Ermənistan Respublikasının baş naziri Nikol Paşinyanın iştirakı ilə videoformatda görüş keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, görüş zamanı əvvəlcə Prezident Şarl Mişelin təşəbbüsü ilə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanın iştirakı ilə 2021-ci il dekabrın 14-də Brüsselə keçirilmiş birgə görüşün əhəmiyyəti vurğulandı.

Sonra Brüssel sülh gündəliyinin davamı olaraq Ermənistan-Azərbaycan münasibətlərinin normalaşdırılmasına dair ətraflı müzakirələr keçirildi.

Ardı 3-cü sah.

Avropa İttifaqı ilə Azərbaycan arasında “yaşıl enerji” əməkdaşlığı inkişaf etdiriləcək

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev fevralın 4-də Bakıda keçirilən Cənub Qaz Dəhlizi Məşvərət Şurası çərçivəsində nazirlərin 8-ci toplantısında iştirak edən Avropa İttifaqının energetika məsələləri üzrə komissarı xanım Kadri Simsonun rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, dövlətimizin başçısı Cənub Qaz Dəhlizi Məşvərət Şurası çərçivəsində nazirlərin 8-ci toplantısında iştirakına və dəyərli çıxışına görə Avropa İttifaqının energetika məsələləri üzrə komissarı Kadri Simsona təşəkkürünü bildirdi.

Prezident İlham Əliyev Avropa İttifaqı ilə enerji sahəsində əməkdaşlığa dair birgə bəyanatın imzalanmasından 10 ildən artıq müddətin keçdiyini qeyd etdi. Avropa İttifaqı ilə Azərbaycan arasında bu sahədə həyata keçirilən əməkdaşlığın yeni mərhələyə qədəm qoyduğunu və bunun “Cənub qaz dəhlizi” çərçivəsində də davam etdirildiyini bildirdi. Bu layihənin birgə əməkdaşlıq və əlaqələndirmə şəraitində uğurla başa çatdırıldığını dedi.

Dövlətimizin başçısı “Cənub qaz dəhlizi” Məşvərət Şurası çərçivəsində aparılan müzakirələrin ikitərəfli və çoxtərəfli əsasda enerji sahəsində əməkdaşlıq üzrə yeni ideya və

planların müzakirəsi baxımından əhəmiyyətini vurğuladı. Bu toplantının “Cənub qaz dəhlizi” xətti ilə qazın Avropa İttifaqına çatdırılmasından bir il sonrakı dövrə, həm Avropa İtti-

faqı, həm də Azərbaycanın yeni “yaşıl enerji” strategiyasına keçdi mərhələsinə və hazırda dünya qaz bazarında baş verən qiymət dəyişmələri və digər tendensiyalar şəraitinə tə-

saduf etdiyini bildiren Prezident İlham Əliyev bu baxımdan tədbirdə aparılan müzakirələrin önəmini qeyd etdi.

Dövlətimizin başçısı Avropa İttifaqı ilə Azərbaycan arasında yeni saziş üzrə danışıqların uğurla aparıldığını bildirdi və bu danışıqların da tezliklə başa çatdırılacağına ümidvar olduğunu ifadə etdi.

Avropa İttifaqının energetika məsələləri üzrə komissarı Kadri Simson Cənub Qaz Dəhlizi Məşvərət Şurası çərçivəsində nazirlərin 8-ci toplantısında iştirakına görə Prezident İlham Əliyevə minnətdarlığını bildirdi. “Cənub qaz dəhlizi”nin Avropa İttifaqının enerji təhlükəsizliyinin təmin olunmasında rolunu qeyd edən Kadri Simson Avropa İttifaqının enerji təminatının şaxələndirilməsinə böyük əhəmiyyət verdiyini dedi və bu xüsusda “Cənub qaz dəhlizi”nin önəmini vurğuladı.

Görüşdə Avropa İttifaqı ilə Azərbaycan arasında enerji, o cümlədən “yaşıl enerji” sahəsində əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsi ilə bağlı fikir mübadiləsi aparıldı. Dövlətimizin başçısı qeyd etdi ki, Azərbaycan alternativ və bərpaolunan enerji konsepsiyasını inkişaf etdirir və ölkəmizdə bu sahə xarici sərmayədarları cəlb edir.

BEIJING-2022

Çində keçirilən bu beynəlxalq yarışda süni qardan istifadə olunacaq

Dünya idman ictimaiyyətinin diqqəti hazırda Pekinə yönəlib. Çinin paytaxtı XXIV Qış Olimpiya Oyunlarına evsahibliyi edir.

Ardı 8-ci sah.

Prezident ciddi mesaj verdi:

“Dördüncü Sənaye İnqilabı artıq reallıqdır, ona uyğunlaşmasaq, geridə qala bilərik”

Bu gün dünya Dördüncü Sənaye İnqilabına qədəm qoyub. Yeni ölkələr on son texnologiyaları imkanlarından yararlanmaqla müasir inkişaf mərhələsinə keçir.

Əgər Birinci Sənaye İnqilabı buxar maşınının kəşfi ilə istehsalın mexanikləşməsi, İkinci Sənaye İnqilabı elektrik enerjisinin kütləvi istehsalı ilə sənayeləşmənin yüksəlişi oldusa, Üçüncü Sənaye İnqilabı istehsalın avtomatlaşdırılması üçün elektronikadan, kompüterləşmə və informasiya texnologiyalarından kütləvi istifadəni şərtləndirdi.

Dünya iqtisadiyyatının yeni texnologiyalar əsasında sürətli inkişafı isə Dördüncü Sənaye İnqilabının yaranması zərurətini ortaya çıxardı. Bu isə rəqəmsallaşmanı, texnologiyaların birləşməsinə və fiziki, bioloji sferalar arasında sərhədlərin aradan qalxmasını səciyyələndirir.

Ardı 6-cı sah.

XXI əsrin nəhəng layihələrindən biri həyata keçirilib

“Cənub qaz dəhlizi”nin tamamlanmasından sonra Azərbaycan beynəlxalq bazarlara ixracı artırır

Prezident İlham Əliyevin çıxışı

- Sabahınız xeyir, عزیز dostlar, hörmətli komissar Simson, hörmətli komissar Varhelyi.

Hörmətli qonaqlar, xanımlar və cənablar.

Həmçinin Azərbaycanı salamlamaq istəyirəm və bizi ziyarət etdiyiniz üçün sizə təşəkkürümü bildirirəm.

Bildiyiniz kimi, keçən il iclasımız videokonfrans vasitəsilə olmuşdu. Lakin pandemiya ilə bağlı bəzi narahatçılıqlara baxmayaraq, çox şadam ki, siz iclasda şəxsən iştirak etmək qərarını verdiniz. Eyni zamanda təəssüf hissi ilə demək istəyirəm ki, iclasın bəzi iştirakçılarının koronavirusu yoluxması aşkar olunub və buna görə də onlar bu gün fiziki olaraq burada iştirak edə bilmirlər. Mən onlara möhkəm cansağlığı, tezliklə sağalmalarını arzulayıram. Öminəm ki, Azərbaycan hakimiyyətinin onları mümkün olduğu qədər tez normal həyata qayıtması üçün hər şey edəcəklər.

Qeyd etdiyim kimi, keçən il iclas videokonfrans formatında keçirildi. Bu gün biz qarşılıqlı əlaqəmizin ənənəvi formatını bərpa edirik. Əlbəttə ki, belə format tək özünümdə olan əhəmiyyətli məsələləri həll etmək üçün yox, eyni zamanda ikitərəfli və çoxtərəfli təmaslar qurmaq üçün daha yaxşı imkanlar yaradır. Hər ilin fevral ayında biz ənənəvi olaraq əvvəlki ildə görülmüş işləri nəzərdən keçirir və gələcək addımlarımızı planlaşdırırıq.

Qeyd etmək istəyirəm ki, məşvərət şurasının hər bir iclasında müəyyən nailiyyətlər əldə edilmişdir. Hər il biz müəyyən yeni nailiyyətlər haqqında məlumat veririk. Biz çox şadıq və özümüzdə təbrik edə bilirik ki, bu dəfə biz “Cənub qaz dəhlizi”nin uğurla tamamlanması haqqında məlumat verə bilirik. Biz çox şadıq ki, 2020-ci ilin sonuncu günü - dekabrın 31-də, - yerli gəlməmiş, bu, Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günüdür. - azərbaycanlılar üçün mühüm olan bu gündə biz “Cənub qaz dəhlizi”nin sonuncu hissəsi olan TAP layihəsinin tamamlanması haqqında məlumat verdik. Əlbəttə ki, mən layihədə iştirak edən bütün tərəflərə minnətdarlığımı bildirmək istəyirəm, ilk növbədə, Avropa Komissiyasına. Avropa Komissiyası və Azərbaycanı həmtəşkilatçı olaraq və bütün ölkələr, şirkətlər və beynəlxalq maliyyə institutlarının məşvərət şurasının iclasında səylərini koordinasiya olaraq etdiyəndə bu layihənin həyata keçirilməsində çox mühüm rol oynamışdır. Bu gün iki komissarın burada olması faktı buna dəlildir. Həmçinin mən regionda enerji təhlükəsizliyi layihələrinə dəstək verdiyi üçün Prezident Şərif Məşvərət Şurasını bildirmək istəyirəm və minnətdarlığımı ona çatdırmağınızı xahiş edirəm. Eyni zamanda Azərbaycan və Ermənistan arasında münasibətlərin normallaşdırılması prosesində şəxsən iştirak etdiyinə görə də ona minnətdarlığımı bildirirəm. Həmçinin “Cənub qaz dəhlizi” layihəsinin iştirakçıları olan ölkələrin hökumətlərinə də təşəkkürümü bildirmək istəyirəm - Türkiyəyə, Gürcüstana, Yunanıstana, Bolqarıstana, Albaniyaya və İtaliyaya. Biz həqiqətən də bir komanda olaraq çalışdıq.

Hesab edirəm ki, milli səviyyədə koordinasiya bizə bu nəhəng layihəni - XXI əsrin ən böyük layihələrindən biri olan “Cənub qaz dəhlizi”ni icra etməyə kömək etdi. Onun dəyəri 33 milyard ABŞ dollarıdır. Eyni zamanda əlbəttə ki, biz enerji şirkətlərinin, tikişli şirkətlərinin, investorların fəal iştirakı olmadan uğur qazana bilməzdik. Bu gün onlar buradadırlar. Əlbəttə, onların, eləcə də beynəlxalq maliyyə institutlarının töhfəsi çox dəyərlidir. “Cənub qaz dəhlizi” layihəsi həm də müasir tarixdə çox azsayılı layihələrdən biridir ki, onun icrasına bütün aparıcı beynəlxalq maliyyə institutları öz töhfəsini vermişdir - Dünya Bankı, Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankı, Asiya İnkişaf Bankı, Avropa İnvestisiya Bankı, Beləliklə, aparıcı beynəlxalq maliyyə institutları bu layihənin icrası üçün kredit və maliyyə vəsaiti ayırdı. İndi biz bütün nöqtəyi-nəzərlərdən müzakərə ilə layihənin yüksək səmərəliliklə tamamlanmasına görə həqiqətən də fərəhlənə bilərik.

Əlbəttə, biz gələcəyə baxmalıyıq və mən öminəm ki, bugünkü

iclasda iştirakçılar ənənəvi əməkdaşlıq sahələrini, gələcək planlarımızı müzakirə edəcəklər. Çünki hamımızın bildiyi kimi, əlavə qaz mənbəyinə tələbat artmaqdadır. Eyni zamanda bərpa olunan enerji mənbələri ilə bağlı məsələlər də müzakirə olunacaqdır. Azərbaycan öz “yaşıl enerji” siyasətinə münasibətdə çox işlər görür. Dediğim kimi, yeni mənbələrdən qaz üçün tələbat artır. “Cənub qaz dəhlizi” layihəsinin tamamlanmasından sonra Azərbaycan beynəlxalq bazarlara, o cümlədən Avropa bazarlarına ixracı artırmağa başlayacaq. Keçən il Azərbaycan 19 milyard kubmetr təbii qaz ixrac etdi - Türkiyəyə 8,5 milyard, İtaliyaya demək olar ki, 7 milyard kubmetr. Yerdə qalan həcm komandanın başqa üzvlərinə - Gürcüstana, Yunanıstana və Bolqarıstana ixrac olunub. Öminəm ki, komandamızın üzvü olan Albaniya da öz qazpaylayıcı şəbəkəsini tamamlayaraq kimi Azərbaycan qazını əldə edəcək.

Həmçinin o faktı vurğulaya bilərəm ki, bugünkü iclasda keçən il müqayisədə daha çox sayda ölkə və şirkətlər iştirak edir. Yeni iştirakçılarımız var və bu da onu göstərir ki, yeni bazarlarda Azərbaycan qazına ehtiyac var. Biz hazırda, çünki Azərbaycan həmişə beynəlxalq bazarlara enerji resurslarının etibarlı təchizatçısı olmuşdur.

Biz neft ixracatına 2006-cı ildən başlamışıq, artıq uzun illərdir. Təchizatda heç bir fasilə olmamışdır, müqavilə şərtləri pozulmamışdır, enerji siyasəti arxasında heç bir siyasi gündəm yox idi. Bizim enerji siyasətimiz həmişə çox açıq, şəffaf, biznes və nəticələrə hesablanmış olub, əməkdaşlığa və qarşılıqlı dəstəyə gətirib çıxarıb. İndi isə mən qaz alan ölkələrin bazarlarında Azərbaycan qazının payı ilə əlaqədar son məlumatlara baxanda görürəm ki, bu ölkələrin bəziləri qaz istehlakının 80 faizini, digərləri isə 15-20 faizini Azərbaycandan alırlar və bu göstəricilər artır. Çünki biz hasilatı artırmağı planlaşdırırıq. Bu il biz keçən ilə müqayisədə daha çox ixrac edəcəyik - böyük potensial var, xüsusilə indi, qaz bazarındaki vəziyyətin sabit olmasından nəzərə alaraq. Həmçinin qiymətlər də çox dəyişkəndir.

Hesab edirəm ki, yeni nəticələr necə əldə olunması üçün biz gələcəyimizi koordinasiya və xoşməramlı şəkildə birlikdə planlaşdırmalıyıq. Azərbaycanın isbat edilmiş qaz ehtiyatı məlumdur: 2,6 trilyon kubmetr. Əlbəttə ki, ən böyük yataq “Şahdeniz”dir - bir trilyon kubmetr. Öminəm ki, daha çox olacaqdır. Çünki neft və qaz yataqlarının işlənilməsi ilə bağlı təcrübəmizə baxsanız görürsünüz ki, biz həmişə yolumuzun əvvəlində gözləndiyindən daha böyük həcmdə ehtiyatları görürük. Bunlar yeni yataqların kəşfi və yeni texnologiyalar sayəsində mümkün olmuşdur. Çünki bu gün bu sahədə texnologiya sürətlə inkişaf edir. Buna görə də mən öminəm ki, Azərbaycanın isbat edilmiş qaz ehtiyatları daha da çox olacaqdır. Dediğim kimi, “Şahdeniz” Azərbaycan əsas qaz yatağıdır və bu vaxtdakı “Cənub qaz dəhlizi”nə töhfə verən yeganə yataqdır. Lakin digər layihə

lər üzərində də iş gedir. Ümid edirik ki, ən böyük qaz kondensatı yataqlarından biri olan “Abşeron”da tezliklə hasilata başlanılacaq. Ola bilsin, bir ildən də az müddətdə. İş mərhələlərlə aparılacaq. “Abşeron”da birinci mərhələdə 1,5 milyard kubmetr qaz hasil olunacaqdır. Bu, böyük bir həcm deyil. Lakin düşünürəm ki, bəzi ölkələr üçün əhəmiyyətli göstəricidir. Bu, bizim də artan tələbatımızı qarşılaya bilər və həmçinin ixrac imkanlarını da təmin edə bilər.

Yaxşı nəticə verəcəyinə ümid bəslədiyimiz digər böyük bir yataq “Babək”dir. Onun təxmin olunan qaz ehtiyatı 400 milyard kubmetrdir. “Ümid” yatağının qaz ehtiyatı on azından 200 milyard kubmetrdir. Əlbəttə ki, bizim çoxdan istismarda olan neft-qaz yataqlarımızdan biri - “Azəri-Çirraq-Günəşli”dən böyük gözləntilərimiz var. Onun tezliklə istismara verəcəyini ümid edirik. Onun təxmin olunan qaz ehtiyatı 400 milyard kubmetrdir. Qaz olacaq və düşünürəm ki, qısa zamanda hasil ediləcək. Beləliklə, biz, bizim bugünkü potensialımızdır. Biz 4 ölkə, 4 qonşumuzla birlişdirən şəbəkəyə qaz neqli şəbəkəsinə malik olmaqla, əsas ixrac marşrutu - “Cənub qaz dəhlizi” tamamlanandan sonra, düşünürəm ki, bizim planlarımız həyata keçiriləcək. Lakin əlbəttə ki, biz bu komanda işini davam etdirməliyik. “Cənub qaz dəhlizi” layihəsi başa çatıb, bizim işimiz isə davam edir. Öminəm ki, biz yeni nəticələr əldə edəcəyik.

Həmçinin demək istəyirəm ki, ilk növbədə, əhalinin bizim artması ilə əlaqədar bizim daxili tələbatımız da artır. Azərbaycanın demografik vəziyyəti çox müsbətdir. Eyni zamanda sənaye artır. Ötən il bizdə qeyri-enerji əsaslı sənayenin rekord artım göstəricisi qeydə alındı. Sənayemizin bu sektoru demək olar ki, 20 faiz artıb. Əlbəttə ki, bizim öz tələbatımızı qarşılaymaq üçün daha çox qaz ehtiyacımız var. Həmçinin ümidvaram ki, 2020-ci ildə Vətən müharibəsi ərzində işğaldan azad edilən ərazilərimizi qazlaşdırmaq üçün çox tezliklə bizim əlavə həcmdə qaz ehtiyacımız olacaqdır. Bu, tamamilə dəyişilməz böyük bir ərazidir. Bütün infrastruktur dağıdılıb. Bu ərazi 10 min kvadratkilometrdir çoxdur. Siz bizim qarşımızda necə çağırış olduğunu təsəvvürünüze gətirə bilərsiniz. Biz artıq on ildən etibarən keçmiş qaçqınlarımızı geri qaytarmağı planlaşdırırıq. Ona görə də, bizim öz istehlakımız üçün əlavə qaz ehtiyacımız olacaqdır. Burada biz bərpa olunan enerji mənbələri ilə bağlı diqqətimizi cəmləşdiriyimiz çox mühüm bir meqama gəlirik. Yeri gəlməşkən, Azərbaycan dünyanın xəm neft, təbii qaz, neft-kimyə məhsulları, neft məhsulları və elektrik enerjisi ixrac edən az sayda ölkələrindən biridir. Azərbaycanın elektrik enerjisi potensialı əsasən daxili istehlaka hesablanıb.

Biz elektrik enerjisi infrastrukturuna böyük həcmdə investisiya yatırırmış və deyə bilərəm ki, Davos Dünya İqtisadi Forumunun qiymətləndirməsinə əsasən, enerji əlçatanlığı reytingində biz dünyada ikinci yerdəyik. Beləliklə, biz

böyük həcmdə vəsait yatırırmış və elektrik enerjisi xətlərini demək olar ki, tamamilə müasirləşdirmişik, yeni elektrik stansiyaları tikmişik. Məsələn, tezliklə biz Qobu qəsəbəsində demək olar ki, 400 meqavat gücündə yeni elektrik stansiyasının açılışını edəcəyik. Ötən ay bu zalda biz tamamilə əcnəbi investor, enerji bazarında tanınmış, Səudiyyə Ərəbistanının “ACWA Power” şirkəti tərəfindən maliyyələşdiriləcək ilk böyük bərpa olunan enerji mənbəyi layihəsinin - 240 meqavat gücündə külək-elektrik stansiyasının təməlləşmə mərasimini qeyd etdik.

Mən, həmçinin demək istəyirəm ki, bizim elektrik enerjimizə regional bazarda da ehtiyac var, bəlkə də, biz daha uzağa, Avropaya qədər gedə bilərik. Çünki bu gün biz dörd qonşu ölkəyə - Türkiyə, Rusiya, Gürcüstan və İrana elektrik enerjisi ixrac edirik. Həcm artır. Bizim Azərbaycanda bərpa olunan enerji mənbəyimiz nə qədər çox olsa, biz ixrac üçün daha çox qaz qənaət edəcəyik. Məsələn, mən indici qeyd etdiyim elektrik stansiyası - külək-elektrik stansiyası ilə biz 200 və ya 300 milyon kubmetr qaz qənaət edəcəyik. Bu, yaxşı göstəricidir və istehlakı böyük olmayan ölkələr üçün ciddi dəyişiklik ola bilər. Beləliklə, bizim “yaşıl enerji” strategiyamız hazırda təkə qiymətləndirilmə deyil, həm də planlaşdırılma yekun mərhələsindədir.

Bizim işğaldan azad edilmiş ərazilər üçün xüsusi proqramımız var. Energetika Nazirliyimiz aparıcı beynəlxalq şirkətlərlə birlikdə artıq Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdada “yaşıl enerji” zonası üçün konseptual proqnoz hazırlayıb. Biz artıq Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdada bərpa olunan mənbələrin potensialının beynəlxalq qiymətləndirilməsini aparırıq və ilkin rəqəmlər çox ümidvericidir. Külək enerjisinə potensial təxminən 7200 meqavat, güncə enerjisinə potensial isə 2000 meqavatdan çoxdur. Yeri gəlməşkən, sizi məlumatlandırmaq istəyirəm ki, bizim neft-qaz sahəsində strateji tərəfdaşımız olan BP işğaldan azad edilmiş ərazilərdə, xüsusilə Cəbrayıl rayonunda işləməyə böyük maraq göstərir. Biz artıq orada 200 meqavatdan çox gücə malik bərpa olunan enerji mənbəyinin tikintisi ilə bağlı BP ilə danışıqlar mərhələsindəyik.

Mən, həmçinin demək istəyirəm ki, hazırda bizim Energetika Nazirliyi bərpa olunan enerjiyə investisiyaların yatırılması ilə bağlı aparıcı beynəlxalq enerji şirkətləri ilə fəal danışıqlar mərhələsindədir. Bizdə bununla bağlı böyük ruh yüksəkliyi var. Düşünürəm ki, bu, Azərbaycanda “yaşıl enerji”nin inkişafına dair bizim daxili strategiyamızın bir hissəsi olmaqla yanaşı, ixracdan əldə olunan gəlirlər üçün əlavə mənbə ola bilər və enerji mənbələri idxal edən ölkələr üçün də faydalı olacaqdır. Bizim, həmçinin Xəzər dənizinin qiymətləndirilməsinə dair xüsusi proqramımız var. İkinci rəqəmlər göstərir ki, Xəzər dənizinin texniki potensialı 150 min meqavatdan çoxdur. Artıq biz potensialın inkişafı ilə bağlı aparıcı beynəlxalq enerji şirkətlərindən müəyyən ilkin təkliflər

almışıq. Düşünürəm ki, bu, çox təbii olacaqdır. Çünki Azərbaycan artıq uzun illərdir özünü etibarlı enerji mənbəyi kimi sübut edib.

Qeyd etdiyim kimi, biz hər növ enerji mənbələri ixrac edirik. Biz ölkə daxilində olan və bizi bütün qonşularımızla birlişdirən elektrik xətlərini şəxələndirmişik. Bizim yaxınlığımızda ixrac bazarları, öz də artan ixrac bazarları var. Məsələn, iqtisadiyyatı artan, əhalisi artan Türkiyə kimi ölkə, düşünürəm ki, bizim üçün əsas bazarlardır, həmçinin əhalisi eynilə artan İran. Mən Qara dənizin dibi ilə Mərkəzi Avropanın bizim regionumuzla birlişdirən elektrik xətlərini çəkməsi ilə bağlı müəyyən planlardan xəbərdaram. Azərbaycan Gürcüstanın elektrik enerjisi təchizatçısı olaraq burada iştirak edə bilər. Bizim burada həqiqətən də böyük potensialımız var.

Biz çox fəal işləyirik, özümüzü düşünürük. Eyni zamanda şadam ki, Avropa Komissiyası ilə bizim Energetika Nazirliyimiz arasında buna həsr olunmuş xüsusi sessiya keçirilməsi üçün razılıq əldə olunub. Bunu həqiqətən də təqdir etməyə dəyər. Başqa sözlə, “Cənub qaz dəhlizi” tamamlanıb, lakin bizim işimiz davam edir. Biz bir komanda kimi işləməyə davam etməliyik.

Mən bir daha məmnunluğumu ifadə etmək istəyirəm ki, bu dəfə daha çox iştirakçımız var. Enerji təhlükəsizliyi və enerji şəxələndirilməsi ilə bağlı məsələlərin nə dərəcədə mühüm olduğunu sübut etməyə ehtiyac yoxdur. Biz həmişə bunu başa düşürük. Əlbəttə ki, Azərbaycan nəhəng neft-qaz ehtiyatları və bərpa olunan enerji potensialına malik ölkə olduğundan, sözsüz ki, biz öz məsuliyyətimizi başa düşürük. Sizə deyər bilərəm ki, biz daha yaxşı imkan yaratmaq üçün gələcəkdə də məsuliyyətli şəkildə davranacağıq. Bundan əlavə, həmçinin demək istəyirəm ki, bizim birgə yürütdüyümüz enerji siyasəti enerji şəxələndirilməsi və enerji təhlükəsizliyi məsələlərinin də hüddullarını aşır. Çünki bu, ölkələr arasında yeni bağlamlar yaradır və əlaqələrin inkişafına kömək edir, bu prosesə cəlb olunmuş bütün ölkələr arasında qarşılıqlı etimad səviyyəsinin artırılmasına kömək edir.

Beləliklə, bizim gücümüzü işlərin çox sayda müsbət nəticələrinə var. Bir daha qeyd edim ki, biz bu yola çıxdanda işlərin necə olacağı çox aydın deyildi. Biz əməkdaşlığın yeni formatına qədəm qoymuşduq, bu ölkələrin bəziləri ilə bizim heç vaxt bu formatda əməkdaşlığımız olmamışdı. Lakin bu, uğurlu oldu. Çünki biz səmimi, açıq və vicdanlı idik və eyni məqsədimiz var idi. Məqsədimiz budur, layihələr müxtəlif ola bilər, lakin əməkdaşlığın ruhu bizə planlaşdırılmış hər şeyə nail olmağa kömək edəcəkdir.

Bir daha bizimlə birlikdə olduğunuz üçün təşəkkür edirəm. Məşvərət şurasının iclasına uğurlar arzulayıram. Sağ olun.

Avropa Komissiyasının enerji məsələləri üzrə komissarı xanım Kadri Simsonun çıxışı

çaları adından sizə minnətdarlığımızı bildiririk. Sizin təşəbbüsü-nüzle yaradılmış məşvərət şurası çoxtərəfli əməkdaşlığın uğurlu nümunəsi olaraq, sizin rəhbərliyiniz və tövsiyələrinizlə “Cənub qaz dəhlizi” layihəsinin reallaşmasına mühüm töhfələr verdi. Məşvərət şurasının budəfəki iclasında da səsləndirdiyiniz fikirlər, aktuallaşdırılmış məsələlər “Cənub qaz dəhlizi” üzrə gələcək fəaliyyətimiz üçün aydın istiqamətlərdir. “Cənub qaz dəhlizi” layihəsinə davamlı dəstəyinizə görə sizə bir daha dərin təşəkkürümü bildiririk. İndi isə mən sözü Avropa Komissiyasının enerji məsələləri üzrə komissarı xanım Kadri Simsona vermək istəyirəm. O, həmçinin bizim məşvərət şurasının həmsədridir. Buyurun, xanım, söz sizindir.

Sağ olun!
Hörmətli Prezident Əliyev!
Hörmətli nazir Şahbazov!
Zati-alləri, xanımlar və cənablar.

Bu gün sizinlə məşvərət şurasının iclasını açıq elan etməkdən olduqca məmnunam. Çıxışımıza təşəkkür bildirməklə başlamaq istəyirəm. İlk olaraq, bu gün tədbirə ev sahibliyi edən Prezident Əliyevə və nazir Şahbazovə təşəkkürümü bildirirəm. Artıq ikinci dəfədir ki, mən bu tədbirdə iştirak edirəm. Birbaşa isə, ilk dəfədir.

Görürəm ki, bu gün Məşvərət Şurasının toplantısında Qərbi Balkanlardan bir çox nazir və təmsilçilər iştirak edir. Sizin burada olmağınız “Cənub qaz dəhlizi”nin Avropa İttifaqı və region üçün nə dərəcədə əhəmiyyətli olmasının kifayət qədər sübutudur. İkincisi, mən “Cənub qaz dəhlizi” ilə Avropa İttifaqına neql edilən qazın artırılmasında Azərbaycanın göstərdiyi səylərə görə sizə təşəkkürümü bildirmək istəyirəm. Bu, bizim qaz təchizatı təhlükəsizliyi baxımından çox vacib bir meqamdır və Azərbaycan Avropa İttifaqı üçün etibarlı tərəfdaşdır.

İndi isə keçək bugünkü müzakirələrimizə.

Bu günün gündəliyi qarşımızdakı çağırışları və imkanları aydın şəkildə əks etdirir. Onlardan bəziləri “Cənub qaz dəhlizi”nin istismarına aiddir. Biz onları birinci sessiyada müzakirə edəcəyik. Digər məsələlər enerji sistemlərimizin uzunmüddətli planlarına aiddir. Buna ikinci sessiyada baxılacaq. İcazə verin, bu məsələlərin hər biri üzrə bəzi fikirləri bölüşüm.

İlk olaraq, bu gün keçirilən iclas “Cənub qaz dəhlizi”nin bir il ərzində tam istismarından sonra ümumi işləməsinə nəzər salmaq imkanındır. Biz bunu hər dəfə görüşdüyümüz zaman etiraf etməliyik. Həmən dəhliz altı ölkədən keçərək, 3500 kilometr məsafə qət edərək və tərəfdaşlar arasında əməkdaşlığın nəticələrini bariz nümunəsidir. Ötən ilin dekabrından Trans-Adriatik boru kəməri ilə Avropa bazarına təxminən 10 milyard kubmetr qaz neql edilmişdir.

Hamımız bu layihə zamanı dəfə etdiyimiz çətinlikləri və maneələri

yaşay xatırlayırıq. Lakin bu gün həttə ən skeptik yanaşan insanlar onun baş tutmasına görə minnətdarlıq bildirir. Etibarlı, rəqəbatçılıq və qəbul edilən qiyməti olan qaz Cənub-Şərqi Avropaya yol tapmaqdadır. Evlər qazla təchiz olunur, binalar isidilir və vətəndaşlar ehtiyac duyduqcu enerjiyi alırlar. Artan enerji qiymətləri və sərbəst qaz təchizatı ilə dəhlizin rolu Avropa İttifaqı üçün heç vaxt görünməyən strateji əhəmiyyət kəsb edir. Fikrimizə, “Cənub qaz dəhlizi” davamlı uğur hekayəsidir. Əlbəttə, bütün uğur hekayələri kimi, bu məsələ növbəti mərhələyə çıxır və biz baxmalıyıq ki, dəhliz öz ötürücülük qabiliyyətini artırır, yaxud həttə coğrafi baxımdan genişləndirə bilərmi? Ötən il nazirlərin iclasında bu məsələlərin öyrənilməsinə başlandı.

Ötənlik iclasdan sonra dəhlizlə bağlı siyasi söhbətlər və qazla əlaqədar geniş müzakirələr aparıldı. Avropa İttifaqı qazın keçid dövründə rolu, onun tənzimləyici və infrastruktur təsiri ilə əlaqədar öz mövqeyini aydınlaşdırdı.

Biz ötən ilin dekabrında hidrogen və dekarbonlaşmış qaz bazarlarına aid paketi qəbul etməklə qaz sektorunun dekarbonlaşmış gələcəyə doğru çevrilməsinə müəyyən etdik, hidrogen və bioqaz sahəsində yeni imkanlar yaratdıq. Bu pakete gəldikdə o, həmçinin bugünkü qaz bazarının yaxşı formalaşdırılmasına xidmət edir. Onu daha müqavimətli, istehlakçıya nəzərə alan bazarla çevirir. Biz, həmçinin mühüm və tarazlaşdırılmış qaydaları qəbul etmişik ki, enerji sektorunda metan emissiyaları azaldıq. İki gün öncə komissiya taksonomiyası ilə bağlı ümumi bir aktı qəbul edib. Orada qaz sektoruna aid olan fəaliyyətlər müəyyən edilir və onlar ilkin dəstəyinin qarşısını alınmasına töhfə verilməlidir. Bu, əslində, özəl sektoru həvəsləndirməkdir ki, onlar birbaşa bu kimi layihələrə sərməyə yatırım etsinlər. Çünki Avropaya təmiz enerji keçidi lazımdır və biz hər bir üzv ölkə ilə bunu həyata keçirəcəyik. Hazırda biz Trans-Avropa Şəbəkəsini yaratmışıq və o sahədə maliyyə vəsaitlərini ayırırdıq ki, Avropa İttifaqında hidrogen şəbəkələri daha da genişləndirsin. Bununla bağlı biz Avropa İttifaqının qonşuluğunda, həmçinin iqtisadi və sərməyə planı çərçivəsində qaz infrastrukturuna sərməyə yatırmağa açıyıq.

Bizim tənzimləyici və infrastruktur çərçivəmiz, əslində, qarşılıqlı illər ərzində qazın rolunu etiraf edir. Eyni zamanda biz hidrogen və aşağı karbonlu qazlara keçidə də nəzərdə tuturuq. Biz hesab edirik ki, 2030-cu ilə qədər qaz Avropanın ümumi enerji istehlakının 22 faizini təşkil edəcək. Bu gün enerji qiymətləri artıqca, geosiyasi gərginlik olduqca Avropada da həmin bu şəxələndirilmənin əhəmiyyətini daha yaxşı anlayırlar.

Təbii qaz təchizatı, o cümlədən maye qaz boru kəmərləri və sitesilə neql edilməlidir. Qazın öz marşrutumuzu nəqlinə və xalis sifir karbona keçidə gəldikdə biz bunu təbii qaz edirik. Biz istərdik ki, bu, həm bizim qonşularımızda olsun, həm də Qərbi Balkanlarda. Bu region üçün aydın bir prioritet var ki, biz kömürdən daha çox dekarbonlaşdırılmış sistemə keçməliyik. Bizim bu gün kömürdən istifadə edən stansiyalarımızın istismar müddəti bitib, onlar artıq standartlara cavab vermirlər və bu da ətraf mühitə təhlükəlidir.

Biz çalışırıq ki, enerji birliyi vasitəsilə dekarbonlaşma planlarını dəstək verək, bütün region ölkələrinə kömək edək. Hər bir ölkənin enerji sistemində o ölkənin unikalığı nəzərə alınmalıdır. Bu, deməkdir ki, hər bir ölkənin öz gələcəyi istiqamətində var və qaz ənənəvi, yeni çirkəndirici enerji mənbələri əvəz etməlidir.

Qərbi Balkan ölkələrinə gəldikdə, mən onların buradakı təmsilçilərinə salamlarıram. Onlar da öz enerji keçidlərinin təmin edilməsi üçün gələcək qaz planlarını tərtib edirlər. Gələcək aylar ərzində onların etdikləri seçim bu regionda yeni layihələrə imkan yaradacaqdır. Lakin, həmçinin deməliyəm ki, biz regionda dəstək verdiyimiz zaman onların seçimləri müvafiq olmalıdır. Biz onlarla əhatəli strategiya çərçivəsində əməkdaşlıq edəcəyik ki, daha sistemli və daha dayanıqlı enerji sistemləri qurulsun və region üçün investisiya planları tərtib edilsin.

XXI əsrin nəhəng layihələrindən biri həyata keçirilib

“Cənub qaz dəhlizi”nin tamamlanmasından sonra Azərbaycan beynəlxalq bazarlara ixracı artırıb

Əvvəli 2-ci səh.

“Cənub qaz dəhlizi” daha aydın şəkildə bu tənzimləyici kontekstdə oturur və bu gün bazar imkanları əsas hesab olunur. Bu kontekstdə biz hesab edirik ki, Trans Enerji Konsorsium tərəfindən həyata keçirilən bu sınaq vacib bir addımdır. 2022-ci ilin iyulunda artıq nəticələri bilinəcək ki, bu da Avropa İttifaqı üçün əhəmiyyətli bir addımdır. Bu elə bir məsələdir ki, biz komissiya çərçivəsində buna diqqət yetiririk. Bütün bu elementlər bu gün müzakirə olunacaq. “Cənub qaz dəhlizi”nə gəldikdə, inanırıq ki, biz bu gün bunu daha yaxşı anlayacağıq.

İndi isə icazə verin, təmiz enerjiyə keçidə bağlı ikinci sessiyamız haqqında danışım. Bu sessiya çərçivəsində vacib məsələlər nəzərdən keçiriləcək. Təmiz enerjiyə keçid yeni imkanlar yarada bilər, yeni gəlir mənbələrini formalaşdırma bilər və bizim sistemlər adi ənənəvi enerji mənbələrindən azad olar. Bu baxımdan bir neçə mövzu müəyyən edilib. Lakin bizim qarşımızda vahid bir sual dayanır:

nir: biz sabit enerji təchizatının təmin edilməsi ilə iqlim neytrallığına necə nail olmalıyıq?

Mən metanın atmosferə atılmasının azaldılmasının vacibliyini xüsusilə qeyd etmək istəyirəm. İstəyirəm ki, bu bizim debatlarımızda xüsusi yer tutsun. Çünki iqlim gəldikdə metanın potensial olaraq təhlükəli maddədir və onun ətraf mühitə təsiri sürətlə arta bilər. Bu baxımdan Avropa İttifaqı bu gün məhz innovativ texnologiyalara daha çox sərmayə yatırılmasını vacib hesab edir ki, karbon qazının təsiri azalsın.

Bərpaolunan enerji mənbələrinə gəldikdə, onlar Avropanın uzunmüddətli planlarının təməli hesab edilir. Bu nəinki bizə dekarbonlaşmanı təmin etməyə, o cümlədən daha böyük bərpaolunan enerji mənbələrinin təmin edilməsinə yardım göstərəcək.

Bizim bilik və təcrübəmiz, bu sahədə atdıığımız addımlar tərəfdaşlarımızla açıqdır. Məsələn, Azərbaycanla başlayacaq. Hörmətli cənab Prezident, mən maraqla onu öyrəndim ki,

hazırda Xəzər dənizindəki bu potensialı qiymətləndirilir. Yeni aydındır ki, həmçinin “Külək şəhəri” kimi tanınan Bakıda bu, Azərbaycan üçün çox böyük imkandır.

Avropa, eləcə də növbəti onillik ərzində tam genişmiqyaslı hidrogen bazarının formalaşdırılmasına diqqət yetirir. Biz istərdik ki, güclü hidrogen sənaye sektorumuz olsun. Avropa böyük hidrogen bazarıdır və biz üçüncü ölkələrdən ixcala açağıq. Bərpaolunan enerji mənbələrinə, o cümlədən hidrogenə gəldikdə, hesab edirik ki, regional strateji əməkdaşlıq üçün imkanlar çox genişdir.

Onu da bildirməliyəm ki, biz öz gələcəyimizi karbondan azad gələcək kimi formalaşdırırıq. Bunun üçün Azərbaycanla enerji sahəsində uzunmüddətli strateji əməkdaşlığa ehtiyac var. Biz bu gün fikir mübadiləsi aparmalıyıq ki, qısa və uzunmüddətli əməkdaşlığımız necə formalaşdırılmalıdır. Gələcəkdə bizim məşvərat suramızı həm də ümumi təmiz enerji məsələlərinin həllində fikir mübadiləsi

si aparmaq üçün faydalı platformaya çevrilməlidir.

Xanımlar və cənablar, nazirlər, cənab Prezident, mən bununla öz çıxışımı bitirirəm və ümid edirəm ki, siz fikir mübadiləsi əsasında bəzi ideyalarla çıxış edə bilərsiniz. Ümid edirəm ki, bu gün bizim maraqlı müzakirələrimiz olacaq. Sağ olun.

Pərviz ŞAHBAZOV: Xanım komissar Simson, “Cənub qaz dəhlizi”nin enerji təhlükəsizliyində roluna dair fikirlərinizə və ətraflı çıxışınıza görə təşəkkür edirəm. İndi isə mən təşəkkürümü bildirirəm ki, siz bizimlə bu layihə üzrə əməkdaşlıq istəyinizi bildirdiniz və bununla bu açıqlıq sessiyamız başa çatır.

Cənab Prezident, çox sağ olun ki, bizimlə oldunuz.

Toplantı işini panel sessiyalarla davam etdirib.

Azərbaycan-Ermənistan münasibətlərinin normalaşdırılmasına dair müzakirələr aparılıb

Prezident İlham Əliyevin, Fransa Prezidentinin, Avropa İttifaqı Şurası Prezidentinin və Ermənistanın baş nazirinin iştirakı ilə videofomatda görüş keçirilib

Əvvəli 1-ci səh.

Bu xüsusda tədbirin əvvəlcədən müəyyən edilmiş gündəliyinə uyğun olaraq, iki ölkə arasında münasibətlərin müxtəlif aspektləri, o cümlədən humanitar məsələlər, etimad qurulduğu, Azərbaycanın üzlediyi mina problemi, kommunikasiyaların açılması, sərhədlərin delimitasiyası və demarkasiyası, sülh sazişi üzrə danışıqların başlanması kimi məsələlərə dair fikir mübadiləsi aparıldı.

Prezident İlham Əliyev müzakirə olunan məsələlər barədə Azərbaycanın mövqeyini bir daha vurğuladı.

Müzakirələr zamanı Prezident İlham Əliyev Birinci Qarabağ müharibəsi zamanı itkin düşmüş şəxslərin taleyinin, kütləvi məzarlıqların yerinin müəyyənləşdirilməsi, işğaldan

azad edilmiş ərazilərin minalardan təmizlənməsi sahəsində Azərbaycana beynəlxalq dəstəyi artırılması, dəmir yolu və avtomobil yolu ilə nəqliyyat dəhlizinin açılması məsələsinə xüsusi olaraq diqqət verdi.

Dövlətimizin başçısı Birinci Qarabağ müharibəsi zamanı 71-u qaçaq, 267-si qadın və 326-sı ahiil olmaqla ümumilikdə 3890 nəfər Azərbaycan vətəndaşının itkin düşməsinə qabardıldı.

Prezident İlham Əliyev qeyd etdi ki, Vətən müharibəsinin başa çatmasından sonra mina partlayışı nəticəsində 36 nəfər Azərbaycan vətəndaşı həlak olub, 165 nəfər isə yaralanıb.

Görüşdə həmçinin UNESCO-nun Azərbaycanla Ermənistanla missiyası məsələsi də müzakirə olundu və missiyanın hər iki ölkəyə göndərilməsinə dair razılıq ifadə edildi.

Cənub Qaz Dəhlizi çərçivəsində nazirlərin 8-ci toplantısı plenar sessiyalarla davam edib

Fevralın 4-də Bakıda keçirilən Cənub Qaz Dəhlizi Məşvərat Şurası çərçivəsində nazirlərin 8-ci toplantısı “Cənub qaz dəhlizi”: nailiyyətlər və perspektivlər - “Cənub qaz dəhlizi”nin yeni enerji bazarları, o cümlədən Qərbi Balkan ölkələri istiqamətində genişləndirilməsi” və “Enerji keçidi - Karbohidrogen mənbəli yanacaqdan və metan tullantılarından karbon neytrallığına doğru: yollar, çağırışlar, qrafiklər” mövzularında plenar sessiyalarla davam edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Cənub Qaz Dəhlizi Məşvərat Şurasının Avropaya yeni mənbədən nəhəng bir dəhlizlə təbii qazın tədarükü ilə bağlı missiyasının öhdəsindən uğurla gəldiyini deyən Azərbaycanın energetika naziri Pərviz Şahbazovun sözlərinə görə, “Cənub qaz dəhlizi” sabit enerji təchizatının unikal elementidir. Enerji böhranının uğurla etdiyi bir vaxtda avropalı istehlakçıların enerji təminatındakı rolu ilə “Cənub qaz dəhlizi” enerji təhlükəsizliyinə xidmət etdiyini bir daha təsdiqlədi.

“2021-ci il və həmçinin bu ilin yanvar ayı ərzində ümumilikdə “Cənub qaz dəhlizi” vasitəsilə Gürcüstan, Türkiyə və Avropa istehlakçılarına 18,5 milyard kubmetrdən çox təbii qaz ixrac edilib. Bu müddətdə təkcə Avropa ölkələri uzunmüddətli müqavilələr, habelə qısamüddətli spot əməliyyatları üzrə təxminən 8,9 milyard kubmetr Azərbaycan təbii qazı ilə təchiz olunub”, - deyir nazir əlavə edib.

Energetika naziri bildirib ki, dəhliz enerji təhlükəsizliyinin təminatında strateji əhəmiyyətini Avropa ölkələri arasında interkonnektorlarla Qərbi Balkanlara və qitənin digər hissələrində genişləndirə bilər: “Bu məqsəddə istehlakçılara müqavilələr imzalanması, investisiyaların yatırılması və qaz hasilatının artırılması, həmçinin interkonnektorla-

rin qurulması kimi prosesləri əhatə edən yeni bir fəaliyyət mərhələsinə başlamaq aktualdır. Biz Avropa Komissiyası və əlavə həcmlərdə qaz almaq istəyən və ya qaz ixdal və ixrac etmək arzusunda olan ölkələrlə əməkdaşlıq etməyə və “Cənub qaz dəhlizi”nin inkişafına töhfə verməyə hazırıq”.

Avropa İttifaqının Qonşuluq Siyasəti və Genişlənmə Danışıqları üzrə komissarı Oliver Varhelyi bildirdi: “Enerji təhlükəsizliyinin təminatı enerji keçidi dövründə prioritet olaraq qalacaq. Ona görə də Azərbaycanla strateji tərəfdaşlıq mühümüdür. Azərbaycana nəinki mühüm etibarlı tərəfdaş olmasına, həm də enerji təhlükəsizliyində fəal roluna görə təşəkkür edirəm”.

Türkiyənin energetika və təbii ehtiyatlar naziri Fatih Dönmez deyib: “Cənub qaz dəhlizi”nin reallaşması və kommersiya qazının Avropaya nəqli mühüm addımdır. Dəhliz vasitəsilə neql olunacaq qazın həcmi artırmaq üçün bizə əlavə ehtiyatlar və əlavə resurs ölkələri lazımdır. Bu baxımdan biz regionumuzun rifahına naminə Azərbaycan və Türkmənistanla əməkdaşlığımızı daha da inkişaf etdirməyə hazırıq”.

ABS Dövlət Departamentinin qlobal enerji təhlükəsizliyi üzrə baş müşaviri Amos Hokştayn Birləşmiş Ştatlardan Azərbaycanın “Cənub qaz dəhlizi” vasitəsilə Avropanın enerji saxələndirilməsinə verdiyi töhfələri qeyd etdiyini bildirdi: “Çox şadıq ki, “Cənub qaz dəhlizi” vaxtında həyata keçirilib. Bu gün bu dəhlizin əhəmiyyəti daha yaxşı qavranılır. Layihə nəinki Avropanın etibarlı qaz təchizatı, həmçinin qaz bazasının inkişafı üçün vacib layihədir. Biz bu layihəyə dəstək verdiyimizə görə məmnunluq”.

Böyük Britaniyanın Xarici İşlər, Birlik və İnkişaf Ofisinin Avropa məsələləri üzrə dövlət naziri Kris Hinton-Harris deyib ki, bu dəhliz Gürcüstan, Türkiyə və bütün Avropadakı tərəfdaşlar üçün sabit və etibarlı təchizatıdır. Azərbaycan kimi kar-

bohidrogen sənayesində fərqlənən ölkələr və şirkətlər xalis sıfır emissiyası dövrünün də seçilən ölkələr sırasına daxil olmaq üçün ideal imkanlara malikdir”.

İtaliyanın ekoloji keçid məsələləri üzrə nazir müavini Vannia Gava isə bildirdi ki, təbii qaz enerji keçidi üçün əvəz olunmaz resursdur. “Son aylarda İtaliyadan başlayaraq bir çox Avropa İttifaqı ölkələrinin iqtisadiyyatına ciddi meydan oxuyan qiymət dalğalanmaları “Cənub qaz dəhlizi” kimi infrastrukturların strateji əhəmiyyətini vurğuladı. Dəhlizə iştirak edən ölkələr arasında koordinasiya sayəsində biz bütün tələflərin ehtiyaclarını tarazlaşdırırıq və Avropanın enerji təhlükəsizliyinə zəmanət veriririk ki, bu da vacib məsələlərdən biridir”.

Gürcüstanın iqtisadiyyatı və davamlı inkişaf nazirinin müavini Romeo Mikautadze bu fikirləri səsləndirib: “Biz “Cənub qaz dəhlizi”nin potensialının maksimum inkişaf imkanını gözləyirik. Bu baxımdan Xəzər və Mərkəzi Asiya enerji ehtiyatlarının Avropa bazarlarına çatdırılması mühüm əhəmiyyət kəsb edir”.

Türkmənistanın “Türkmenqaz” Dövlət Konserninin sədr müavini Atamyrat Çaryev bildirdi ki, Türkmənistan Şərqi Avropa bazarının tələbatını ödəmək üçün lazım olan həcmlərdə qəribə istiqamətdə təbii qaz ixracını təmin etmək üçün texniki imkan və resurs bazasına malikdir. Biz öminlik ki, Avropa ölkələrinin enerji təhlükəsizliyinə əvəz-

siz töhfə verə biləcək mühüm infrastruktur layihələrindən biri Transxəzər qaz kəməridir”.

Bolqarıstanın energetika naziri Aleksandr Nikolov “Cənub qaz dəhlizi”nin Bolqarıstan və Cənub-Şərqi Avropa üçün xüsusi əhəmiyyət kəsb etdiyini qeyd etdi: “Bolqarıstanın strateji tərəfdaşı olan Azərbaycanla sabit və şaxələndirilmiş təchizatın həyata keçirilməsi enerji qiymətlərinin yüksək dəyişkənliyinin iqtisadiyyata və cəmiyyətə nəfisi təsirlərini azaltmaq üçün şərtidir. Bu kontekstdə Bolqarıstan Azərbaycanla təchizatın artırılmasında maraqlıdır. Bir ildən çoxdur ki, Azərbaycandan “Cənub qaz dəhlizi” vasitəsilə Bolqarıstana müntəzəm olaraq təbii qaz tədarükü olunur”.

Yunanıstanın Ətraf Mühit və Energetika Nazirliyinin energetika və ətraf mühit üzrə baş katibi Aleksandra Sdoukou isə deyib ki, Yunanıstan bu illər ərzində Trans-Adriatik Boru Kəmərinin inkişaf etdirmək sayəti ilə fəxr edir: “Bu da öz növbəsində Cənub-Şərqi Avropada sözügedən infrastrukturun inkişafına kömək edir. Biz mövcud qaz kəməri sistemlərində bərpaolunan qazların və hidrogenin istifadəsi, eləcə də yeni xüsusi infrastrukturların yaradılması üzrə sayəti və planları dəstəkləyirik və bu gün buradakı bütün tərəfdaşlarımızla əməkdaşlıqı davam etdirməyi səbirsizliklə gözləyirik”.

Albaniyanın infrastruktur və energetika nazirinin müavini İllir

Bejtia bildirdi ki, Albaniya enerji təchizatının təhlükəsizliyi və yerli tələbatın qarşılamağı ilə bağlı ciddi problemlərlə üzleşir. “Qazın digər fosil yanacaq mənbələri ilə müqayisədə daha təmiz enerji mənbəyi olduğunu nəzərə alaraq qaz sektorunun inkişafı gündəliyimizdə mühüm yer tutur. “Cənub qaz dəhlizi” Albaniya, eləcə də enerji mənzərəsinin yaxın və uzunmüddətli gələcəyi üçün çox mühüm alternativdir. Biz bu yenilikləri tam dəstəkləyəcək, ortaqlar və layihələrimizin icrasına sadıq qalacağıq”.

Serbiyanın Baş nazirinin müavini, mədəniyyət və energetika naziri Zorana Mixayloviç mövqeyini belə ifadə edib: “Fevralın 1-də tikintisinə başladığımız və 2023-cü ildə istismara verilmək Bolqarıstan-Serbiya qaz interkonnektoru bizə Xəzər regionundan, “Cənub qaz dəhlizi” qaz kəmərinə və bir sıra digər mənbələrdən təchizatçıların əlaqə yaratmağı mümkün edəcək. Bununla da təkcə Serbiyanın deyil, o cümlədən bütün regionun enerji təhlükəsizliyinə yüksək səviyyədə töhfə verəcəkdir”.

Macarıstanın xarici işlər və ticarət naziri Peter Sityart deyib: “Biz keçid dövründə yaşıl hədəflərimizə çatmaq üçün təbii qaza təchizatın təhlükəsizliyinin təmini məqsədlərlə ən yaxşı həll yolu kimi baxmalıyıq. Hazırda Mərkəzi Avropada enerji mənbələrinin şaxələndirilməsi imkanlarına baxdıqda görürük ki, buna

nail olmaq üçün ən müvafiq, ən real mənbə Azərbaycan qazıdır”.

Rumıniyanın energetika naziri Vircil Daniel Popescu ölkəsinin “Cənub qaz dəhlizi”nin Balkanlar və Mərkəzi Avropa istiqamətində genişləndirilməsi planına Rumıniya-Bolqarıstan interkonnektoru və BRUA layihəsinin daxil edilməsini bir daha təklif etdiyini açıqlayıb: “Regiondakı ekser dövlətlərin Azərbaycan qazına çıxış əldə etməkdə marağının artması “Cənub qaz dəhlizi”nin inkişafını davam etdirmək üçün böyük imkan yaradır və bu imkanlardan qəribə istifadə etməməyə çalışmalıyıq”.

Moldovanın Baş nazirinin müavini, infrastruktur və regional inkişaf naziri Andrei Spinunun sözlərinə görə, enerji böhranı qarşısında heç bir ölkə tək qalmamalıdır: “Güclü Avropa tərəfdaşlığı qurulmalıdır. Əsas məqsəd hər kəs üçün dayanıqlı, etibarlı, çoxşaxəli mənbələrdən və münasib qiymətə enerjinin əldə edilməsinə nail olmaqdır”.

Şimali Makedoniyanın iqtisadiyyat naziri Kreşnik Bekteşi qeyd edib ki, ölkənin qazlaşdırılması iqtisadiyyat üçün həlledici əhəmiyyət kəsb edir. “Şimali Makedoniya qaz kəməri sisteminin tikintisi üzrə işlər davam etdirilir. Cari ilin birinci rü-

bündə Şimali Makedoniyanı “Cənub qaz dəhlizi” ilə birləşdirəcək Yunanıstanla qaz bağlantısı üçün interkonnektorun tikintisinə başlanmasını planlaşdırılır. Biz artıq şimal qonşumuz Serbiya ilə qaz bağlantısı üçün interkonnektorun tikintisi layihələrini tamamlamaq üzrəndə işləyirik. Bundan əlavə, Bolqarıstan və Albaniya ilə qaz bağlantısı üçün interkonnektorların tikintisi də nəzərdə tutulub”.

Ukraynanın Azərbaycandakı səfirliyinin birinci katibi Dmitri Berezov “Cənub qaz dəhlizi”ni Avropanın enerji təminatı üçün böyük uğur hesab edib.

Monteneqronun Kapital İnvestisiyaları Nazirliyinin Dövlət katibi Marko Perunovic deyib: “Enerji keçidi prosesini düzgün şəkildə həyata keçirmək üçün biz diqqətimizi dayanıqlı təbii qaz təchizatının təmin etməyə yönəltməliyik. Biz “Cənub qaz dəhlizi” və İon-Adriatik Boru Kəməri layihəsinin inkişafı üçün əməkdaşlığa açıyıq”.

Bosniya və Herseqovinanın xarici ticarət və iqtisadi əlaqələr nazirinin müavini Ljiljana Lovric və Xorvatiyanın İqtisadiyyat və Davamlı İnkişaf Nazirliyinin dövlət katibi İvo Milatiç İon-Adriatik Boru Kəməri layihəsinin bu ölkələrdə qaz sektorunun inkişafını təşviq edəcəyini qeyd ediblər.

Həmçinin bu sessiyada BP, TANAP, TAP AG, Azərbaycan Qaz Təchizatı Şirkəti və SOCAR-ın layihə üzrə hesabatları təqdim edildi.

Enerji keçidi məsələlərinə həsr olunmuş ikinci sessiyada isə məşvərat şurası formatında əməkdaşlıq “yaşıl enerji” istiqamətində genişləndirilməsinə diqqət yetirilib. Sessiyada Avropa İttifaqının Enerji Direktorluğu, BP, “ACWA Power” “Masdar”, “TotalEnergies”, “Eguinor” və SOCAR-ın təmiz enerjiyə keçid, karbon emissiyalarının azaldılması istiqamətində həyata keçirilən layihələr və bərpaolunan enerji üzrə əməkdaşlığa dair çıxışları dinlənilib.

Gitanas NAUSEDA: "Azərbaycan ilə Litva arasında iqtisadi əməkdaşlığın daha da gücləndirilməsi üçün yaxşı imkanlar var"

Fevralın 4-də Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova Litvaya rəsmi səfəri çərçivəsində bu ölkənin Prezidenti Gitanas Nauseda ilə görüşüb.

Parlamentin Mətbuat və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, Prezident Gitanas Nauseda Milli Məclisin sədrini salamlayaraq, Azərbaycanın Litva üçün dost və vacib tərəfdaş ölkə olduğunu diqqətə çatdırıb. O, ikitərəfli münasibətlərin inkişafında yüksək səviyyəli səfərlərin və görüşlərin əhəmiyyətindən danışaraq, iki ölkə arasında əlaqələrin müxtəlif istiqamətlərdə inkişaf etdirilməsinin xalqlarımızın maraqlarına xidmət etdiyini deyib. Gitanas Nauseda ölkəmiz arasında münasibətlərin inkişafından, tvininq layihələri çərçivəsində, həmçinin təhsil sahəsində uğurlu əməkdaşlıqdan məmnunluğunu bildirərək, qarşılıqlı ticarət dövrünün artırılması və iqtisadi əməkdaşlığın daha da gücləndirilməsi üçün yaxşı imkanların olduğunu diqqətə çatdırıb.

O, ölkənin regionda sülh və təhlükəsizliyin təmin edilməsində maraqlı olduğunu bildirərək, Litvanın ölkələrin ərazi bütövlüyü prinsipinə dəstəyini ifadə edib.

Gitanas Nauseda Litvanın Azərbaycan ilə Avropa İttifaqı arasında əməkdaşlığı, ölkəmizin

"Şərq tərəfdaşlığı"nda iştirakını dəstəklədiyini söyləyib. Həmçinin Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin dekabrda Brüsseldə Avropa İttifaqının VI Şərq Tərəfdaşlığı Sammitində iştirakını alqışladığını bildirib. Sahibə Qafarova göstərilən qonaqpərvərliyə görə təşəkkürünü ifadə edib, bu səfərin onun Azərbaycan Respublikası Milli

Məclisinin Sədri kimi Litvaya ilk səfəri olduğunu qeyd edib. Səfərin iki ölkənin qanunverici orqanları arasında münasibətlərin daha da dərinləşməsinə töhfəsinə verəcəyinə əminliyini ifadə edib.

Azərbaycan-Litva münasibətlərinin inkişafında iki ölkə prezidentlərinin qarşılıqlı səfərlərinin xüsusi önəm daşdığını deyən Milli Meclis

Sədri bu səfərlər zamanı imzalanmış sənədlərin ölkələrimiz arasında əlaqələri yeni səviyyəyə qaldırdığını vurğulayıb. Söhbət zamanı Sahibə Qafarova Azərbaycanın Avropa İttifaqı ilə əlaqələri, ölkəmizin Avropanın enerji təhlükəsizliyində rolu barədə danışdı. Sonra Milli Məclisin Sədri Azərbaycanın 44 günlük Vətən

müharibəsində qazandığı qələbə və regionda yaranmış yeni realıq barədə məlumat verdi. Bildirib ki, Azərbaycan bu qələbə sayəsində öz ərazi bütövlüyünü bərpa edib və işğal faktına son qoyub. S. Qafarova qeyd edib ki, artıq Ermənistanla Azərbaycan arasında münaqişə mövcud deyil. Ölkəmiz həzrətdə işğaldan azad etdiyi ərazilə-

rinin bərpasını həyata keçirir. Milli Məclisin Sədri vurğulayıb ki, Azərbaycan Ermənistanla suverenliyin və ərazi bütövlüyünün qarşılıqlı tanınması, sərhədlərin delimitasiyası və demarkasiyası prosesinə başlanmasında, regionda bütün kommunikasiyaların bərpası və münasibətlərin normallaşmasına gətirib çıxaracaq sülh sa-

zışının imzalanması ilə bağlı bir sıra təkliflər verib. O deyib ki, Ermənistan regionda yeni realıq düzgün qiymətləndirməli, sülh və sabitliyin bərqərar olması istiqamətində özünə düşən öhdəlikləri yerinə yetirməlidir. Görüşdə tərəfləri maraqlandıran digər mövzular barədə də fikir mübadiləsi aparılıb.

Litva Seyminin Sədri: "Azərbaycan Litvanın tvininq proqramı çərçivəsində ən sıx əməkdaşlıq etdiyi ölkələrdən biridir"

Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova Litva Respublikasına rəsmi səfəri çərçivəsində bu ölkənin parlamentinin (Seym) Sədri Viktoria Çmilite Nielsen ilə görüşüb.

Milli Məclisin Mətbuat və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, Azərbaycan parlament nümayəndə heyətini səmimiyyətlə salamlayan Viktoria Nielsen ölkəmizin yaxın tərəfdaş olduğunu bildirdi. O, ölkələrimiz arasında münasibətlərin yüksək inkişafından məmnunluğunu ifadə edib. Əlaqələrimizin daha da inkişaf etdirilməsi üçün böyük potensial imkanlar mövcud olduğunu diqqətə çatdıran Seymin Sədri informasiya-kommunikasiya texnologiyaları, qida, aqar, təhsil sahələrində əməkdaşlığın daha da inkişaf etdirilməsi üçün geniş imkanlardan danışdı. Diqqətə çatdırıb ki, Azərbaycan

Litvanın tvininq proqramı çərçivəsində ən sıx əməkdaşlıq etdiyi ölkələrdən biridir. Ölkəsinin hər zaman Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü dəstəklədiyini diqqətə çatdıran Viktoria Nielsen regionda sülh və təhlükəsizliyin təmin olunmasının vacibliyini vurğulayıb.

O, Azərbaycanın Avropa İttifaqı üçün mühüm tərəfdaş olduğunu qeyd edərək, Şərq Tərəfdaşlığı Sammitinin əhəmiyyəti, Azərbaycanın bu beynəlxalq tədbirdə iştirakını xüsusi vurğulayıb. İki ölkənin qanunverici orqanları arasında əməkdaşlığın hazırkı yüksək səviyyəsini təqdir edən Viktoria Nielsen bu səfərlərin və parlament dostluq qruplarının fəaliyyətinin ikitərəfli əlaqələrin inkişafına töhfə verdiyini deyib.

Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova səfərə dəvətə və göstərilən yük-

sək qonaqpərvərliyə görə minnətdarlığını bildirərək, bu səfərin onun Azərbaycan Milli Məclisinin Sədri kimi Litvaya ilk rəsmi səfəri olduğunu söyləyib. Həmçinin inamını ifadə edib ki, bu səfər ölkələrimiz arasında əlaqələrin daha da möhkəmlənməsinə və genişlənməsinə töhfə verəcək. Azərbaycan və Litvanın dost və tərəfdaş ölkələr olduğunu bildiren Sahibə Qafarova ikitərəfli münasibətlərin inkişafında yüksək səviyyəli səfərlərin, görüşlərin müstəsna rolunu vurğulayıb. O, bu kontekstdə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Litvaya 1 rəsmi və 2 işğuzar səfərini, həmçinin Litva Respublikası prezidentlərinin Azərbaycanla 2 rəsmi və 3 işğuzar səfərini qeyd edib.

Milli Məclisin Sədri bildirib ki, Azərbaycan ilə Litva arasında əməkdaşlıq siyasi, iqtisadi, ticarət, humanitar və digər sahələri əhatə edir. Onun sözlə-

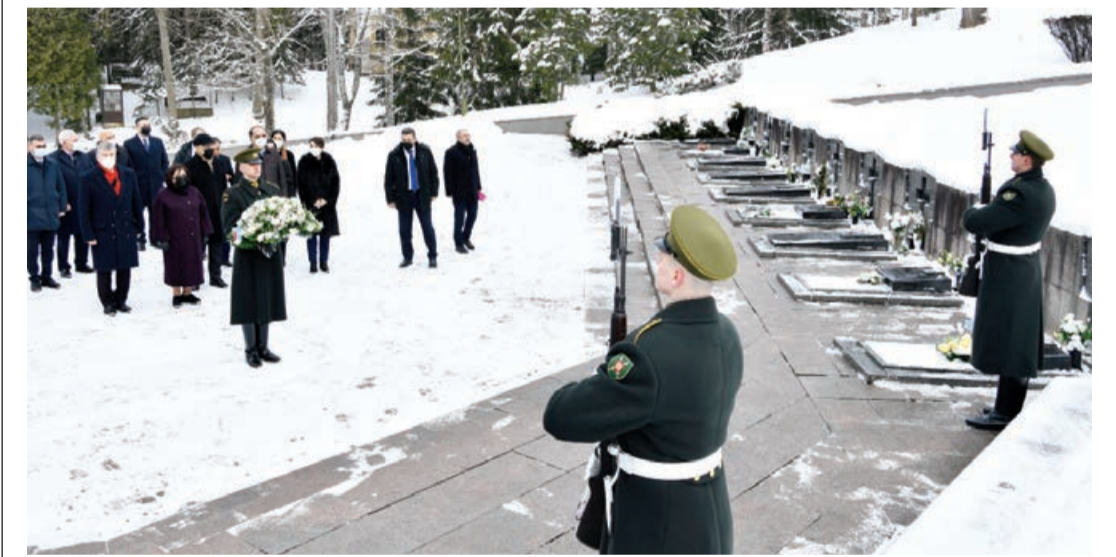
rinə görə, Azərbaycan ilə Litva arasında ikitərəfli və çoxtərəfli münasibətlərə mühüm təsir göstərən amillərdən biri də parlamentlərin qarşılıqlı fəaliyyətidir. Bu gün qanunverici orqanlarımız arasında əməkdaşlığı daha da dərinləşdirmək üçün yaxşı imkanlar var. Sahibə Qafarova parlamentarilərimizin beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində qarşılıqlı fəaliyyətinin müsbət təcrübəsini qeyd edib. Həmçinin iki ölkənin qanunverici orqanlarında dostluq qruplarının fəaliyyətini təqdir edərək, bu qrupların müntəzəm təmaslar, dialoq və fikir mübadiləsi ilə parlamentlərimiz arasında körpü rolunu oynadığını söyləyib. O, Litva parlamentində dostluq qrupunun Xocalı soyqırımını ilə bağlı bəyannatlarını yüksək qiymətləndirib. Milli Məclisin Sədri həmçinin Ermənistan tərəfindən törədilən bu soyqırım haqqında geniş məlumat verdi.

Litvanın Azərbaycanın ərazi bütövlüyünə və suverenliyinə verdiyi dəstəyi yüksək qiymətləndirən S. Qafarova 2020-ci ildə 44 günlük Vətən müharibəsində Azərbaycanın qazandığı tarixi Qələbədən danışdı. Milli Məclisin Sədri vurğulayıb ki, bu qələbə sayəsində Azərbaycan öz ərazilərini 30 il davam edən erməni işğalından azad edərək ərazi bütövlüyünü bərpa edib.

S. Qafarova hazırda regionda yaranmış yeni vəziyyət və şərtlər haqqında da danışaraq deyib ki, bu gün Ermənistanla Azərbaycan arasında münasibətlər artıq mövcud deyil və tarixi səhifələrində qalıb. 2020-ci il 10 noyabr tarixli üçtərəfli Bəyannatla münaqişəyə son qoyulub.

Görüşdə Milli Məclisin Sədri, həmçinin Azərbaycanın işğaldan azad edilmiş ərazilərində həyata keçirdiyi genişmiqyaslı quruculuq işləri, regional kommunikasiyaların bərpası üçün vacibliyi, ölkəmizin təşəbbüsü və birbaşa dəstəyi ilə reallaşdırılan neqliyyat layihələri, o cümlədən Zəngəzur dəhlizi haqqında məlumat verdi.

Vilnüsə 13 yanvar qurbanlarının xatirəsi yad edilib

Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarovanın başçılıq etdiyi parlament nümayəndə heyəti Litva Respublikasına rəsmi səfəri çərçivəsində Vilnüs şəhərində 1991-ci il 13 yanvar qurbanlarının xatirəsini yad edib.

Milli Məclisin Mətbuat və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, fevralın 4-də "Antakalnio" məzarlığına gələn Milli Məclisin Sədri və nümayəndə heyətinin üzvləri 13 yanvar qurbanlarının xatirəsinə ucaldılmış abidəni ziyarət edib, abidənin önünə ekilil qoyublar.

Baş nazir Əli Əsədov ilə Ukraynanın Baş naziri Denis Şmıqal arasında telefon danışığı olub

Fevralın 4-də Ukraynanın Baş naziri Denis Şmıqal Azərbaycan Respublikasının Baş naziri Əli Əsədova telefonla zəng edib.

Nazirlər Kabinetinin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, Baş nazirlər Azərbaycan ilə Ukrayna arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 30 illiyi münasibətilə bir-birlərini təbrik ediblər.

Telefon söhbəti zamanı Azərbaycan-Ukrayna dostluq münasibətlərinin iqtisadi və bir çox digər sahələrdə inkişafı yüksək qiymətləndirilib, qarşılıqlı faydalı əməkdaşlığın genişləndirilməsi perspektivləri müzakirə olunub.

Əli ƏHMƏDOV: "İdman ictimaiyyəti Çini ən böyük idman dövlətlərindən biri hesab edir"

Pekində 2022-ci ilin Qış Olimpiya Oyunları start götürür. Son 15 ildə Çin artıq ikinci dəfədir ki, Olimpiyada evsahibliyi edir - 2008-ci il Yay Olimpiya Oyunlarına və budəfəki Qış Olimpiya Oyunlarına.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Azərbaycan Respublikasının Baş nazirinin müavini Əli Əhmədov bu fikirləri Çinin CCTV dövlət telekanalına müsahibəsində söyləyib.

Əhmədovun sözlərinə görə, bu faktlar ilk növbədə ona dəlilətdir ki, dünya birliyi və xüsusən idman ictimaiyyəti Çin Xalq Respublikasının böyük idman dövlətlərindən biri hesab edir. İkincisi, Çinin dünya miqyaslı kütləvi tədbirləri, o cümlədən Olimpiya oyunlarını ən yüksək səviyyədə təşkil etmək və həyata keçirmək təcrübəsi etibarlıdır. Üçüncüsü, Olimpiya oyunlarının təşkilatçısı olan ölkə kimi məhz Çinin

seçilməsi mahiyyət etibarilə bu ölkədə global kütləvi idman yarışları keçirilməsi üçün zəruri resursların və şəraitin mövcud olmasının etirafı deməkdir.

Azərbaycan Respublikasının Baş nazirinin müavini vurğulayıb: "Çin global tədbirlərin ən yüksək səviyyədə keçirilməsi sahəsində zəngin təcrübəyə malikdir. 2008-ci il Yay Olimpiya Oyunlarının Pekində keçirilməsi buna əyani nümunədir. 2008-ci il Pekin Olimpiyadası olimpiya hərəkatının və ümumiyyətlə, dünya idman hərəkatının tarixində ən yaddaqalan idman hadisələrindən biri oldu. Əminəm ki, Qış Olimpiya Oyunları da bu baxımdan istisna olmayacaq. Tezliklə dünya Qış Olimpiyadasının heyratəmiz dərəcədə gözəl açılış mərasiminin şahidi olacaq, idman həvəskarları isə dünya şöhrətli idmançıların yarışlarında çıxışlarının zövq alacaqlar.

2008-ci il Pekin Olimpiyadasının təcrübəsinə əsasən, güman edə bilərəm ki,

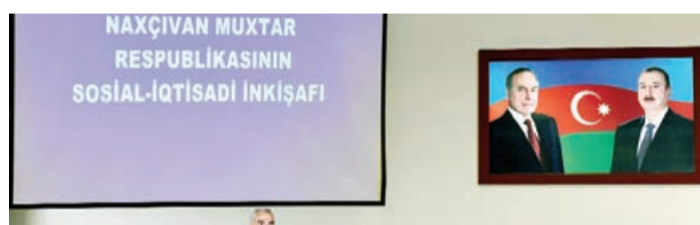
2022-ci il Qış Olimpiya Oyunları olimpiya hərəkatının tarixində yeni idman nailiyyətlərini və rekordları təəcəssüm etdirən mühüm mərhələ olacaq. 2022-ci il Qış Olimpiya Oyunlarından əsas gözlənti isə, şübhəsiz ki, bu oyunların bütün dünyada sülhün və xalqlar arasında qarşılıqlı anlaşmanın möhkəmlənməsi işinə verəcəyi böyük töhfədir.

İdman və onun ən yüksək təzahürü olan olimpiada xalqlar arasında sülhün və qarşılıqlı anlaşmanın möhkəmlənməsinə xidmət edir. Çin Xalq Respublikası Qış Olimpiya Oyunlarını keçirməklə həm dünya idmanının və olimpiya hərəkatının inkişafına, həm də ölkələr arasında sülhün, sabitliyin və qarşılıqlı anlaşmanın möhkəmlənməsinə böyük töhfə verir".

Əli Əhmədov müsahibəsinin sonunda Çin xalqını Şərqi təqviminə üzrə Yeni il münasibətilə təbrik edib, ona sülh və firavanlıq arzularını bildirib.

2022-ci il muxtar respublikada "Sənaye ili" elan edilib

Sənaye sahəsində rəqabətqabiliyyətli və ixracəyönümlü məhsul istehsalının təşviqi, innovasiyalara əsaslanan yeni müəssisələrin qurulması və uğurların artırılması üçün 2022-ci il muxtar respublikada "Sənaye ili" elan edilib, bununla bağlı tədbirlər planı təsdiq olunub. "Sənaye ili"ndə muxtar respublikanın aidyyəti dövlət qurumları və sahibkarlıq müəssisələri qarşısında mühüm vəzifələr durur.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu barədə Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri Vasif Talıbov fevralın 4-də Naxçıvan Biznes Mərkəzində muxtar respublika sahibkarları ilə görüşdə çıxışı zamanı bildirib.

Qeyd olunub ki, sənayenin uğurlu inkişafı da birba-

şa sahibkarlıq fəaliyyəti ilə bağlıdır. Məhz bu səbəbdəndir ki, muxtar respublikada istehsal edilən sənaye məhsulunun 93 faizi özəl bölmənin payına düşür.

Diqqətə çatdırılıb ki, müstəqillik illərində muxtar respublikada özəl sektor üzrə 70 minə yaxın yeni iş

yeri açılıb. Hazırda muxtar respublikada məşğul əhəlinin 85 faizi özəl sektorda çalışır.

Yeni Azərbaycan Partiyasının yerli təşkilat sədrləri partiya aktivinə təqdim olunub

Fevralın 3-4-də Yeni Azərbaycan Partiyasının altmış dörd rayon və şəhər təşkilat sədrləri onlayn formada ərazi partiya təşkilatlarının sədrlərinə və yerli təşkilatların partiya aktivinə təqdim olunub.

Bu barədə AZƏRTAC-a YAP-ın Mətbuat xidmətindən məlumat verilib.

Bildirilib ki, ölkəmizin və regionumuzun ən böyük partiyası olan Yeni Azərbaycan Partiyası avangard siyasi qüvvə olaraq ölkədə aparılan bütün müntəzəqi və məqsədyönlü işlərin önündə getmiş, Azərbaycanın siyasi sistemində hər zaman yeniliklər gətirmiş və bu sahədə bir çox uğurlara imza atmışdır. Yeni Azər-

baycan Partiyasının VII Qurultayında ölkə Prezidenti, Müzəffər Ali Baş Komandan, Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri cənab İlham Əliyevin bilavasitə tapşırıq və tövsiyələri əsasında hazırlanaraq qəbul olunmuş Nizamnamə müasir dövrün reallıqlarına uyğun olan yeni çağırışların, vəzifələrin daha da effektiv şəkildə həyata keçirilməsinə şərait yaradır. Qurultayda qəbul olunmuş Nizamnamə Yeni Azərbaycan Partiyası və onun yerli təşkilatlarının işinin daha da gücləndirilməsi, səmərəliliyinin artırılmasını özündə ehtiva edir.

Vurğulanıb ki, yeni Nizamnamənin tələblərinə uyğun olaraq YAP İdarə Heyətinin 2022-ci il 28 yanvar tarixli 1 nömrəli qərarına əsasən, partiyanın yerli təşkilatlarına sədrlər təyin olunub.

Bildirilib ki, qazanılan uğurların bundan sonra da davamlı olması, rayon təşkilatının daha da gücləndirilməsi, inkişaf etdirilməsi yeni təyin olunmuş sədrlərin və ümumilikdə rayon təşkilatlarının fəallığının diqqət mərkəzində olmalıdır.

Öz növbəsində yerli təşkilatların yeni təyin olunmuş sədrləri çıxış edərək göstərilən etimada görə partiya rəhbərliyinə təşəkkürünü bildirib və bu etimadı layiqincə doğruldacaqlarını qeyd ediblər.

Təqdimatlar zamanı həmçinin yerli təşkilatların qarşısında dayanan vəzifələrlə bağlı müvafiq tövsiyə və tapşırıqlar verilib.

Azərbaycan Ordusunda yeni tədris dövrünün məşğələləri keçirilir

Bu ilin döyüş hazırlığı planına uyğun olaraq, Azərbaycan Ordusunun mexanikləşdirilmiş və tank bölmələri ilə yeni tədris dövrünün məşğələləri keçirilir.

Müdafiə Nazirliyinin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, ümumqoşun təlim mərkəzlərində keçirilən dərslərdə bölmələr "Həyəcan" signalı ilə qaldırılaraq cəmləşmə rayonlarını tutublar. Vətən müdafiəsinə qazanılan döyüş təcrübəsi nəzərə alınmaqla, müasir idarəetmə usullarının tətbiqi edilmə-

si ilə keçirilən dərslərdə bölmələr digər qoşun növləri ilə qarşılıqlı əlaqədə yerdəyişmə tapşırıqlarını icra edirlər.

Məşğələlərdə əsas diqqət heyətlərin zirehli texnikaları çətin keçilən ərazilərdə idarə etməsi və real döyüş şəraitində tətbiqi üzrə vərdislərinin yüksəldilməsinə, o cümlədən müxtəlif maneəvəzlərlə atış çalışmaları yerinə yetirməsinə yönəldilib.

Həmçinin komandir və müvafiq vəzifəli şəxslərin bilik səviyyəsi, eləcə də idarəetmə və çevik qərar qəbul etmə vərdisləri inkişaf etdirilib.

AI-nin komissarı: "Bizim Azərbaycan kimi etibarlı tərəfdaşa ehtiyacımız var"

Dünyada qaz problemi mövcuddur və bizim Azərbaycan kimi etibarlı tərəfdaşa ehtiyacımız var. Avropa İttifaqı Azərbaycana etibar edir.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bunu Avropa İttifaqının (AI) Qoşuluc və Genişlənmə üzrə komissarı Oliver Varhelyi fevralın 4-də xarici işlər naziri Ceyhun Bayramovla birgə keçirilən mətbuat konfransında bildirib.

Komissar diqqətə çatdırıb ki, "Cənub qaz dəhlizi" karbon emissiyasını 35 faiz azaldı bilməyə imkan verir.

Otan ilin iyulunda qəbul edilən iqtisadi və investisiya planı Azərbaycana əhəmiyyətli dərəcədə investisiya yatırmağa imkan verəcək. Biz davamlı, "yaşıl" artıma töhfə verə bilirik. Plan artıq icra olunur və öten il kənd təsərrüfatı sahəsinə 12 milyon avro kredit verilib.

"Azərbaycan xalqının rifahının yaxşılaşdırılması üçün nəyin faydalı olacağını düşünürük. Avropa maliyyə məsələsində vasitəçi rolunu oynaya bilər".

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu fikirləri xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov Avropa İttifaqının Qoşuluc və Genişlənmə üzrə komissarı Oliver Varhelyi ilə birgə fevralın 4-də keçirilən mətbuat konfransında bildirib.

Nazir qeyd edib ki, TAP layihəsinin son mərhələsində qazın Avropaya nəqli 2021-ci ilin ən böyük layihələrindəndir. Azərbaycan Avropanı 8,2 milyard kubmetr qazla təmin edib və bunun həcmi daha da genişlənəcək.

Ceyhun Bayramov Qərbi Balkan ölkələrinin də Azərbaycan qazını almaşında maraqlı olduqlarını qeyd edib.

Avropa İttifaqı Azərbaycanla hərtərəfli sazişin imzalanması ilə bağlı təkliflərini verib və bunun üzərində iş gedir.

Ceyhun BAYRAMOV: "Azərbaycan Avropa İttifaqı ilə faydalı əməkdaşlığa böyük diqqət yetirir"

Azərbaycan Avropa İttifaqının ən etibarlı tərəfdaşlarındandır. Cənub Qaz Dəhlizi Məşvərət Şurası çərçivəsində nazirlərin 8-ci toplantısı çərçivəsində Avropa İttifaqının Qoşuluc və Genişlənmə üzrə komissarı Oliver Varhelyi ilə görüşdən məmnunmuş. Azərbaycan Avropa İttifaqı ilə faydalı əməkdaşlığa böyük diqqət yetirir.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu fikirləri xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov Avropa İttifaqının Qoşuluc və Genişlənmə üzrə komissarı Oliver Varhelyi ilə birgə fevralın 4-də keçirilən mətbuat konfransında bildirib.

Nazir qeyd edib ki, TAP layihəsinin son mərhələsində qazın Avropaya nəqli 2021-ci ilin ən böyük layihələrindəndir. Azərbaycan Avropanı 8,2 milyard kubmetr qazla təmin edib və bunun həcmi daha da genişlənəcək.

Ceyhun Bayramov Qərbi Balkan ölkələrinin də Azərbaycan qazını almaşında maraqlı olduqlarını qeyd edib.

Avropa İttifaqı Azərbaycanla hərtərəfli sazişin imzalanması ilə bağlı təkliflərini verib və bunun üzərində iş gedir.

Energetika naziri və Avropa İttifaqı Komissiyasının enerji məsələləri üzrə komissarının birgə bəyanatı

Azərbaycan Respublikasının energetika naziri Pərviz Şahbazov və Avropa İttifaqı Komissiyasının enerji məsələləri üzrə komissarı Kadri Simsonun mətbuat üçün birgə bəyanatı olub.

AZƏRTAC bəyanatı təqdim edir:

"Bakı, 4 fevral 2022-ci il. Cənub Qaz Dəhlizi Məşvərət Şurası çərçivəsində nazirlərin 2022-ci il fevralın 4-də Bakı şəhərində baş tutan səkkizinci iclasında uzunmüddətli enerji təhlükəsizliyi, təchizatın təhlükəsizliyi və "yaşıl enerji"yə keçidlə bağlı ümumi hədəflər əsasında Azərbaycan Respublikası ilə Avropa İttifaqı arasında strateji enerji tərəfdaşlığı bir daha təsdiqlənib;

Biz "Cənub qaz dəhlizi"nin tammıyca işi ilk istismar ilinin uğurlu nəticəsini, həmçinin onun Azərbaycan Respublikasından Gürcüstan, Türkiyə

ve Avropa bazarlarına etibarlı, rəqabətli və sərfəli enerji təchizatının təmin edilməsinə töhfəsini yüksək qiymətləndiririk. Altı ölkəni əhatə edən bu ötürmə sistemi enerji təchizatı və mənbələrin şaxələndirilməsinə, o cümlədən bundan əvvəl təbii qaza çıxışı olmayan regionlara töhfə verir, həm regionlarda kömürün istismarını çıxarılmasından istisna edir.

Biz "Cənub qaz dəhlizi"nin yeni enerji bazarları, o cümlədən Qərbi Balkan dövlətləri istiqamətində genişləndirilməsi imkanlarının öyrənilməsinə bütün maraqlı tərəflərin səylərini yüksək qiymətləndiririk. Növbəti addım olaraq "Cənub qaz dəhlizi"nin gələcəkdə genişləndirilməsi imkanlarının reallaşdırılması zamanı yarana biləcək bütün kommersiya, ekoloji, texniki, normativ və iqlimlə bağlı məsələləri qiymətləndirmək vacibdir;

"Cənub qaz dəhlizi" layihəsinin səhmdarları bir sıra iqlim və dayanıqlı inkişaf təşəbbüslərinə, o cümlədən "Metan Rəhbər Prinsipləri" təşəbbüsünə imza atıblar. "Cənub qaz dəhlizi"nin sonrakı istismarı tədricən müvafiq normativ çərçivələrə uyğun olaraq tərəflərin və sənayenin dayanıqlı inkişaf sahəsindəki ən yaxşı təcrübələrinin tətbiqi əsasında ediləcəkdir.

Ukrayna-Azərbaycan dostluğu illərin sınağında uğurla çıxıb

Azərbaycan ilə Ukrayna arasında diplomatik əlaqələrin 30 illiyinin qeyd olunması mühüm və əlamətdar hadisədir.

Ölkələrimiz arasında əlaqələr hələ Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti dövründə qurulub. Münasibətlərdə yeni mərhələ 1993-cü ildən başlayır. Hər iki ölkə bir-birinin ərazi bütövlüyünü dəstəkləyir. Ukrayna-Azərbaycan dostluğu illərin sınağında uğurla çıxıb. İnənəm ki, dostluğumuz daha da möhkəmlənəcək.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu fikirləri xarici işlər nazirinin müavini Xələf Xələfov fevralın 4-də Azərbaycanla Ukrayna arasında diplomatik əlaqələrin qurulmasının 30 illiyi münasibətilə keçirilən tədbirdə ifadə edib.

Xələf Xələfov deyib ki, Ulu Öndər Heydər Əliyevin siyasi kursunu uğurla davam etdirən Prezident İlham Əliyev Ukrayna ilə münasibətlərə böyük önəm verir. Dostluğumuzun təsdiqi kimi, Ukrayna Prezidenti Volodimir Zelenski 2019-cu ildə Bakıda olub və Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev bu il yanvarın

14-də Ukraynaya səfər edib. Səfər çərçivəsində iki ölkə arasında əlaqələrin müxtəlif sahələrdə inkişafı ilə bağlı məsələləri müzakirə edilib və mühüm sənədlər imzalanıb.

Ölkələrimiz arasında ticarət dövriyyəsinin həcminin artdığını vurğulayan nazir müavini siyasi, iqtisadi sahələrdə başqa, humanitar və mədəni sahələrdə də əlaqələrin inkişaf etdiyini diqqətə çatdırıb.

Diasporların və parlamentlərin ölkələrimiz arasında münasibətlərin dərinləşməsinə rolundan bəhs edən X.Xələ-

fov Xarkov və Şamaxıda diplomatik korpusların fəaliyyət göstərdiyini qeyd edib.

Xalqlarımız və dövlətlərimiz arasında münasibətlər yeni səviyyəyə yüksəlir

"Azərbaycan ilə Ukrayna arasında mövcud olan ən yüksək səviyyəli münasibətlər və təmaslar son illər yalnız artıb. Xalqlarımız və dövlətlərimiz arasında münasibətlər uzun illər ərzində çox istədi və məhrub olsa da, indi yeni səviyyəyə yüksəlir".

Bu fikirləri AZƏRTAC-a müsahibəsində Ukrayna Ali Radasının deputatı, Ukrayna-Azərbaycan dostluq qrupunun həmsədri Volodimir Kreydenko iki ölkə arasında diplomatik münasibətlərin yaradılmasının 30 illiyi barədə sualı cavablandıraraq söyləyib.

"Dekabrda ölkələrimizin prezidentlərinin Brüsseldə görüşü, eləcə də telefon danışığı olub. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin yanvar ayında Ukraynaya səfəri də bu tendensiyanın məntiqi davamı oldu. Ölkələrimiz arasında dostluq

əlaqələri həmişə strateji tərəfdaşlığın və qarşılıqlı hörmətin təminatı olub", - deyə deputat əlavə edib.

Onun sözlərinə görə, global koronavirus böhranına baxmayaraq, son 7 ildə ilk dəfə olaraq ölkələrimiz arasında ticarət dövriyyəsinin rekord həddə - təxminən 1 milyard dollara çatması əməkdaşlığın inkişafına sübutdur. Deputat bildirib ki, ölkələrimiz beynəlxalq səviyyədə

tanınmış sənədlər çərçivəsində bir-birinin suverenliyini və ərazi bütövlüyünü davamlı şəkildə dəstəkləyir. Qara dəniz-Xəzər dənizi regionunda sülhün və sabitliyin təmin edilməsinə çalışır. Dövlət başçılarının imzaladıqları birgə bəyanname, hökumətlərimiz arasında siyasi, iqtisadi, enerji, hərbi-texniki, infrastruktur, nəqliyyat, aviasiya, aqrar-sənaye, mədəniyyət sahələrində imzalanmış bir sıra sazişlər əminəm ki, qarşılıqlı fayda verəcək.

"Şübhə etmirəm ki, ölkələrimiz arasında əməkdaşlıq dinamik şəkildə inkişaf edəcək, möhkəmlənəcək və biz gələcəkdə birgə irimiqəşli layihələrin sayının artacağına gözləyirik", - deyə Ali Radasın deputatı vurğulayıb.

Qeyd edək ki, iki ölkə arasında diplomatik münasibətlər hər iki ölkənin müstəqilliyinin bərpasından qısa müddət sonra - 1992-ci il fevralın 6-da qurulub.

İlham Əliyevin yeni islahatlar kursu

Gənclik ruhu, müasir təfəkkür, vətənpərvər missiya, Azərbaycana birmənalı sədaqət!

Əvvəli 1-ci səh.

Prezidentin yeni prioritetləri

İlham Əliyevin "Biz dərin islahatlar dövrünə qədəm qoyuruq" bəyanatı ilə başlayan və Azərbaycanda bütün sahələr üzrə köklü dəyişikliklər yaradan, ən nəhayət, Vətən müharibəsində qələbənin təminatına mühüm töhfə verən yeni kursun - müasir islahatlar dövrünün artıq tam yeni başlayan hədəfləri çıxışın mühüm məqamlarını ehtiva edirdi. Bu baxımdan, gənclərlə görüş və orada səslənən bəyanatlar Prezidentin yeni fəaliyyət prioritetlərinin elanı kimi də dəyərləndirilməlidir.

İlham Əliyevin mülahizələrinin əsas leytmotivini islahatların gedişinin təhlili kimi səciyləndirmək olar. Gənclərin durumundan sosial-iqtisadi vəziyyəti, lokal planlardan global layihələrə, dövlət-vətəndaş münasibətlərindən hərbi quruculuğa qədər, bir sözlə, cəmiyyətin və dövlətin bütün sahələri üzrə yığcam, amma müfəssəl baxışlarını açıqlayan ölkə rəhbəri konkret mesaj da verdi: Azərbaycanda aparılan islahatlar hansısa istiqamətlər üzrə və müəyyən mərhələ üçün deyil, əksinə, onlar davamlı, genişmiqyaslı islahatlardır.

Prezidentin çıxışlarının mövzu dairəsi nə qədər fərqli olsa da, mahiyyətə dəyişməz üslubu var. Vətəndaşlar ölkə rəhbərindən bəzən həftə ərzində dəfələrlə onlara öz fəaliyyətinin və ölkədəki sosial, iqtisadi, siyasi durumun hesabını verməsinə məmnundurlar.

Və bu üslub Prezidentin çıxışlarının ictimai marağının yüksək səviyyəsini daim təmin edir. Vətəndaşlar ölkə rəhbərindən bəzən həftə ərzində dəfələrlə onlara öz fəaliyyətinin və ölkədəki sosial, iqtisadi, siyasi durumun hesabını verməsinə məmnundurlar.

Eyni zamanda əhali onu narahat edən məqamlardan Liderin də xəbərdar olduğunu və onun həlli üçün çalışdığını aydın görür, problemlərin "hər şey yaxşıdır, gözəldir və müsbətdir" şirması altında gizlədilməsinə razılıq qarşılayır.

Nəhayət, Prezidentin çıxışlarında ictimaiyyətə "yolumuz haradır", "hədəfimiz nədir", "qarşıda bizə nə gözləyir" kimi suallara cavab tapır və ölkənin müqəddəratının müəyyənləşdirilməsində iştirakçılıq hüququnun tanınmasını aydın müəhəddir.

Elə son niqədə də Prezident bu üç mərhələni, - hesabətlik; uğur və problemlər; yeni hədəflər, - əks etdirməklə bəhəm, ölkə ictimaiyyəti ilə yanaşı, dünya birliyinə də olduqca önəmli mesajlar verir.

Yenilənən dövlət aparatı

Tarixin ən güdrətli Azərbaycanı və Zəfər - ölkəmizin, xalqımızın ən böyük iftixarı, nailiyyətlərini və onların da yaradıcısı mehız İlham Əliyev və onun yeni mərhələdəki islahatlar kursudur.

Düzgün və məqsədyönlü islahatlarla Azərbaycan güclənir, tarixi hədəflərini gerçəkləşdirir, daha uğurlu sabahının real təminatı yaradır, vətəndaşının rifahını yüksəldir. Bu realıq barışmayan fəvqəluqvvələrin postsavaş dövründən sonra daha da fəallaşmaları və ölkəmizə yönəlməsi uğursuz qəsd cəhdlərinə yerli marginallaşmış qrupları da daxil etmələri faktıdır.

Prezidentin təbircə desək, qlobalist-soroscu şəbəkənin əsas hədəfi gənclər, onların dəyərləridir. Əlbəttə

ki, Ali Baş Komandanın Şuşadan Qələbə raportu verən Azərbaycan gəncliyinin gücü, vətənpərvərliyi qarşısında bütün kənar cəhdlər uğursuzdur. Digər məlum ölkələrdə gənclərin dövlətləri və xalqları üçün nəticə etibarilə dəyişdirici fəaliyyət yürütmələri, kənar təsirilər marionetinə çevrilərə özlərinin qocaman dövlətlərini iflasa uğratmaları acı faktlardır. Amma bu faktların qarşısında da Qarabağı görməyən Azərbaycan gənclinin Qarabağı işğaldan azad etməsi həqiqət deyildir.

Bu heqiqət isə elə İlham Əliyevin islahatlar konsepsiyasının mənavi yönünün təntənəsidir!

İlham Əliyevin yetişdirdiyi gənclik Zəfərin gəncləridir və onların qarşısında qlobalist-soroscuqlar da, yəni marginal qruplar da bir həcdi!

Həm də ölkədə antimillil qruplar, 5-ci kolonun təmsilçiləri darmadağın edilib. Bununla yanaşı, hakimiyyətin özü də məlum arxaik elementlərdən, köhnə tefəkkürlü, özünü doğrultmayan qalıqlardan təmizlənib.

Bu gün hakimiyyətdə, dövlət aparatında gənclik ruhu, müasir tefəkkür, vətənpərvər missiya, Liderinə və Azərbaycana birmənalı sədaqət hökm sürür!

Aydın görürük ki, Prezident yalnız inkişafın, quruculuğun və islahatların təkmil modellərini yaratdır, ən əsası, yeni dövr liderliyini, mükəmməl idarəçiliyini, şəffaf və hesabətli fəaliyyətin meyarlarını formalaşdırır.

Müasir memurları nə fərqləndirir?

İlham Əliyevin son illərdə yaratdığı iqtisadi, sosial, siyasi, ictimai konfigurasiyanın vitrininə nəzər salaq. Burada islahatlara maneə yaradanlar, yeniliyə qarşı çıxanlar, olıqarxıq qrup maraqları təmsilçiləri, vəzifə öhdəliklərini şəxsi mənaflərə qurban verənlər birmənalı yoxdur!

Onların yerini prinsipial, liderinin tələblərinə və məmur məsuliyyətinə sədaqətlə sahib çıxanlar, kreslonu var-dövlət hərəsiyinə çevirməyənlər, təşəbbüskar, yenilikçi, cavabdeh olduğu sahədə inkişafı təmin etməyə çalışan təmiz insanlar tutub!

Artıq yeni memurlar nə gözində siyasi partiya yaradır, nə reket qəzetlər şəbəkəsi qurur, nə müxalifətini anti-

maqla, onların sistem ardıcılığını təmin etməklə, ən əsası isə demək olar ki, bütün sahələrə yönəlməklə ictimaiyyəti yaxşı mənada təccübləndirməyi bacardı.

Prezident düzgün strateq yanaşması ilə ölkəmizin iqtisadi inkişafına yanaşı, həm də dövlətçilik gücünün artmasını və sabitliyin dönməzliyini təsbit etdi.

Ümumiyyətlə, İlham Əliyevin son 18 ilini Prezident fəaliyyətini mərhələlər üzrə təsnifatlaşdırsaq, hər dövrü mehız hansısa islahatlar adı ilə, - ilkin, dinamik, davamlı, sürətli, dərin islahatlar, - qruplaşdırmaq mümkündür. Yeni bütün prezidentlik müddəti mehız islahat yönümlü, köklü dəyişiklik ovaqlıdır.

Lakin son islahatlar mərhələsi inkişaf etmədiyi qədər, köklü dəyişikliklərin, genişmiqyaslı yeniliklərin təccüsmüdür. Miqyasına görə olduqca genişdir və hər sahə üzrə konkret plan, layihə və vəzifə-məsuliyyət bölgüsü düzgün müəyyənləşdirilib. Yeni dövrün çağırışlarına adekvat olan islahatların uğurlu gedişini təmin etmək məqsədilə aparılan hüquqi-qanunvericilik təkmilləşməsi davamlı hal alıb. Xüsusən də Konstitusiyaya edilən son əlavə və dəyişikliklər islahatların hüquqi tənzimlənməsini və yenilənən sistemə uyğunlaşdırılmasını əsasən formalaşdırıb.

Bu kontekstdə Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevanın fəaliyyəti xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Vətənə, dövlətə və xalqa layiqli xidmət missiyası ilə Mehriban Əliyeva öten dövrdə ona olan ümummilli inamı və Prezidentin etimadını yüksək peşəkərliklə doğruldaaraq bu təyinatı düzgünlüyünü təsdiqlədi. 5 il yaxındır ki, ölkədə sosial sahədəki islahatlar, əsasən, Mehriban Əliyevanın fəal iştirakı, novator təşəbbüskərliyi ilə gerçəkləşir.

Onun səlahiyyət kurasiyası şübhəsiz ki, yalnız bu sahə ilə məhdudlaşmır. Dövlət quruculuğu prosesinin bütün istiqamətlərində mükəmməl nümunələr yaradan Birinci vitse-prezident ölkə rəhbərini fəaliyyətinə əvəzsiz töhfələr verir, İlham Əliyevin islahatlar kursunun xalq tərəfindən böyük coşuqla dəstəklənməsini təmin edir.

Gənclərlə görüşündə Prezidentin fəaliyyətinin əsas hədəfləri ilə bağlı fikirləri hər kəsə konkret təsvür verdi. Ölkə rəhbərini strateji məqsədli Azərbaycanın daha güdrətli, daha müasir ölkəyə çevrilməsidir, sabahımızın təminatçısı olan gənclərin vətənpərvər, hazırlıqlı, bacarıqlı, peşəkər kadrlar kimi yetişməsidir. Buna doğru gedilən yolda əsas istiqamət dövlət idarəçiliyi mexanizminin daha da təkmilləşdirilməsi və mobiləşdirilməsi, onun xalqa əlçatanlığının və xidmət əmsalının yüksəldilməsi, əhəlinin problemlərini, sosial qayğılarını daha səmərəli metodlarla həllidir.

Ən nəhayət, Zəfərin yaratdığı yeni qlobal realıqda Azərbaycanın yürütdüyü tarixi missiyaya uyğun hər bir vətəndaşın, xüsusən də gənclərin öz sahəsində daha məsuliyyətli, daha vətənpərvər çalışmasıdır.

İlham Əliyev Zəfərlə Azərbaycanı tamamilə dəyişdirdi!
Əslində, tam yeni bir Azərbaycan yaratdı!

Bu yeni Azərbaycanın yolu da, hədəfi də məlumdur...

Bu yola, bu hədəfə, Azərbaycana sahib çıxmaq, daim Prezident İlham Əliyevin yanında olmaq isə artıq ən böyük müqəddəs borcudur...

İxtiyar HÜSEYNLI,
"Azərbaycan"

Prezident ciddi mesaj verdi: "Dördüncü Sənaye İnqilabı artıq realıqdır, ona uyğunlaşsaq, geridə qala bilərik"

Əvvəli 1-ci səh.

Yeni dövrün realıqları, Davos Forumunun Azərbaycana güvəni

Dördüncü Sənaye İnqilabı müasir dövrün ən aktual mövzularından biridir. Bu, əslində innovasiya, süni intellekt və robotlar dövrüdür. Bu gün dünya ölkələri bu istiqamətdə ciddi işlər aparırlar. Söz yox ki, güdrətli Azərbaycan da artıq Dördüncü Sənaye İnqilabı dövrünü qaçırayır və yeni texnologiyalara, metodlara, innovasiyalara maraq göstərir.

Xatırladaq ki, 2019-cu ildə Dünya İqtisadi Forumu mehız Dördüncü Sənaye İnqilabının inkişafı baxımından əməkdaşlıq üçün Cənubi Qafqazda yalnız Azərbaycan seçmişdi. Bu, ölkəmiz adına qururverici hadisə idi. Həmin il yanvarın 21-də Davos Ümumdünya İqtisadi Forumu ilə Azərbaycan arasında Dördüncü Sənaye İnqilabının üstünlüklərini daha da açmaq, ölkəmizdə tətbiq etmək və regionda bu işlərə koordinasiyanı öz üzərinə götürmək üçün mühüm sənəd imzalandı.

Bir ildən sonra 2020-ci ildə tərəflər arasında niyyət protokolu imzalandı və sənədin əhəmiyyəti qeyd edildi. Sənədə əsasən, forumun ölkəmizdə əfələ edilmiş regional mərkəzi yaradılacağı.

Prezident İlham Əliyev bunu əlaqələrin yeni səhifəsi üçün yaxşı başlanğıc adlandıraraq dedi ki, Azərbaycanın Davos Forumu ilə bu mühüm sənədi imzalayan ilk ölkələr arasında olması fəxrətdir. Hədisdir: "Bu, heqiqətdən də bizim əlaqələrimizdə yeni səhifədir. Ümidvaram ki, gələcək keçmiş qədər uğurlu olacaq".

Davos Forumunun Prezidenti Borge Brende isə öz növbəsində vurğuladı ki, cənab İlham Əliyev qarşıya hədəf qoyanda onu mütləq həyata keçirir və bu səbəbdən də diplomat düşünür ki, Azərbaycan Dördüncü Sənaye İnqilabına ən yaxşı hazır olan ölkələrdən biri olacaq.

Fevralın 2-ildə Gənclər Gününün 25 illiyinə həsr olunmuş Gənclər Forumunda Prezident İlham Əliyev məsələyə ətraflı toxunaraq bəyan etdi ki, Dördüncü Sənaye İnqilabı artıq realıqdır və Azərbaycan hökuməti də geridə qalmamaq üçün bu istiqamətdə öz addımlarını atır. Cənubi Qafqazın lider ölkəsi kimi Azərbaycan yeni çağırışlara, dünyada gedən bütün məsələ meyllərə açıq olmalı, texnologiyaları ölkəmizə gətirməli, bütün sahələrdə ən müasir metodları, üsulları tətbiq etməli. Çünki müasirləşmə bu deməkdir: "Biz milli dəyərlər üzərində qurulmuş güclü dövlət, eyni zamanda dünyaya açıq, özünə qapanmayan və ən müasir texnologiyaları və innovasiyaları gətirən və burada tətbiq edən ölkəyik. Yeni biz buna çalışırıq, siyasətimiz budur".

Qeyd edək ki, 2021-ci ilin iyun ayının 1-də Prezidentin fərmanına əsasən, ölkəmizdə "Dördüncü Sənaye İnqilabının Təhlili və Koordinasiya Mərkəzi" publik hüquqi şəxs

yaradılıb. İqtisadiyyat Nazirliyinin tabeliyində olan yeni mərkəz Azərbaycanın Dördüncü Sənaye İnqilabı sahəsində fəaliyyət göstərən bəy-nəxalq təşkilatlarına əməkdaşlıq və bu sahədə əlaqələndirməni, habelə rəqəmsal iqtisadiyyat üzrə çağırışların, təşəbbüslərin, strategiyaların və layihələrin təhlilini və koordinasiyanı həyata keçirəcək. Mərkəzin saxlanması və fəaliyyətinin təmin edilməsi, o cümlədən müvafiq bəy-nəxalq öhdəliklərdən irəli gələn xərclərinin ödənilməsi dövlət büdcəsinin vəsaiti, habelə fəaliyyətdən əldə edilən gəlir, ianələr, qrantlar və qanunla qadağan olunmayan digər mənbələr hesabına reallaşdırılır.

Daim inkişafda olmalı, yeniliklərə uyğunlaşmalı

Prezident gənclərlə söhbətində vurğuladı ki, Dördüncü Sənaye İnqilabının mərkəzinin Azərbaycanada yaradılması bəzə, eyni zamanda gənclər bir informasiya məkanına çıxış əldə etmək üçün kömək göstərəcək. Çünki dünya dayışır və 25 il bundan əvvəlki dünyaya indiki dünyaya ilə böyük fərq təşkil edir.

Mövcud realıqlardan söz açan İlham Əliyev onu da qeyd etdi ki, müasir dövrdə yeni texnologiyaların inkişafı nəticəsində ənənəvi peşələr bir neçəsi, bəlkə də bir çoxu bir neçə ildən sonra olmayacaq, yeni bu peşələrə ehtiyac qalmayacaq. Ancaq Azərbaycan bir çox ölkələrdən fərqli olaraq, əhəli artır. Avropa məkanında ölkələrdə ya əhali sabitdir, ya da ki, azalır, ölkəmizdə isə artır. Müstəqillik dövründə əhəlimiz 7 milyondan 10 milyonadək artıb. Bütün bunlar isə əlbəttə ki, yeni iş yerlərinin açılmasını vacib edir:

"Amma biz görürük ki, Dördüncü Sənaye İnqilabı iş yerlərinin ləğvinə gətirəcək - bu, artıq danılmaz faktır - ona görə Dördüncü Sənaye İnqilabı nəticəsində yarana biləcək yeni peşələrə hazır olmalıyıq. Hazır olmasaq, o işlər itiriləcək, işsizlərin sayı artacaq, biz yeni işlərə hazır olmayacağıq. Bu, təkcə əhəlinin normal səviyyədə saxlanması deyil, bu, inkişaf deməkdir. Bu inkişafdan geri qalsaq, onda bizim əqibətimiz nə olacaq? Biz, əlbəttə, ölkə deyilik ki, özümüzə hansısa texnoloji yeniliklər icad edək. Həlbuki, o da mümkündür və o da var. İstedadlı azərbaycanlı gənclər indi startapları böyük firmalara satırlar, Amerikada, Avropada bizneslərini qururlar. Yeni intellektual potensial Azərbaycanı çox yüksəkədir, bu da bərbəşə təhsilə bağlıdır".

Prezident vurğuladı ki, ən müasir texnologiyalar ölkəyə gətirilməli və bununla da inkişaf təmin edilməlidir. Yeni Dördüncü Sənaye İnqilabına uyğunlaşmalıyıq, uyğunlaşmasaq, geridə qalacağıq. "Biz bunu özümüzə rəva görə bilərik. Çünki biz müharibə şəraitindəyik, biz daim inkişafda olmalıyıq və daim güclü olmalıyıq. Güc isə tərəqqi

ilə bağlıdır. Ona görə burada, yəni də deyirəm, dövlət qurumları tərəfindən çox ciddi iş aparılmalıdır. İlk növbədə, Təhsil Nazirliyi, nazir buradadır, onlar bunun üzərində işləyirlər. İqtisadiyyat Nazirliyinin əlinə olan alətlərlə biz müxtəlif sahələrdə inkişaf etdirə bilərik, stimullaşdırma bilərik. Bu, ələ bir genişmiqyaslı işdir ki, hökumət bütövlükdə, bütün hökumət üzvləri burada fəal olmalıdır ki, biz geridə qalmayaq".

Həyat normaları və düşüncə tərzini tamamilə dəyişəcək

Rəqəmsal dövrdə əhəmiyyətli inkişaf nail olmağın, Dördüncü Sənaye İnqilabı dövründə geri qalmamağın yollarından biri bütün sahələrdə innovasiyaların tətbiqi və ölkədə innovasiya sisteminin inkişaf etdirilməsidir.

Süni intellekt və müxtəlif sahələrdə robotlaşmanın artması, "3D Printing", dronların istifadəsi, bərpə olunan enerjilən istifadənin artması, elektrikli maşınların çoxalması, sürücüsüz nəqliyyat vasitələrinin meydana gəlməsi və s. göstəricilərlə Dördüncü Sənaye İnqilabının başladığını dəyə bilərik. Bütün sadalanan və sadalananmayan problemlərə rəğmən, bu inqilabın həyatımızı kəskin şəkildə dəyişməsi faktı danılmazdır. Əsas məsələ, bu dəyişikliyin necə idarə olunmasıdır.

Dünya İqtisadi Forumunun 4 il öncə hazırladığı "Global Rəqəbatlilik Hesabatı-2018"-də Dördüncü Sənaye İnqilabı əsas götürülən yeni formatda rəqəbatlilik indeksini tətbiq edilmişdir. Hesabatda bildirilmişdi ki, yeni dövrün mürəkəbliyi, əhatə dairəsi və miqyası o qədər geniş olacaq ki, bəşəriyyətin yaşayış şəraiti, həyat normaları və düşüncə tərzini tamamilə dəyişəcək. Bəzi alimlər hətta bu inqilabın bəşər və insan sözünün tərifini dəyişəcəyini iddia edirlər.

Mütəxəssislər deyirlər ki, Dördüncü Sənaye İnqilabı miqyası, həcmi və mürəkəbliyi baxımından, bəşəriyyətin bütün əvvəlki təcrübələrinin heç birinə bənzəmir. İlk dəfə bu termin 2011-ci ildə səslənib. Almaniya hökuməti Dördüncü Sənaye İnqilabını ölkənin "Yüksək Texnologiya Strategiyası 2020"-nin ayrılmaz tərkib hissəsi adlandırır. Sonradan yaradılan işçi qrupu bununla bağlı öz baxış nöqtəsini təyin edib və Dördüncü Sənaye İnqilabını istehsalın təkcə ayrı-ayrı mərhələlərinə cavabdeh olan deyil, bütönlükdə onu müstəqil şəkildə optimallaşdıran və nəzarətdə saxlayan kibernetik sistemlərin sənaye istehsalı və tətbiqi kimi qiymətləndirib.

Ona görə də alimlər hesab edirlər ki, Dördüncü Sənaye İnqilabı inkişafda yeni üfüqlər açmaqla yanaşı, heç şübhəsiz insanları üçün də yeniliklər və bir sıra gözənilməzliklər gətirəcək.

Rəşad BAXSƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Qələbənin, inkişafın və qətiyyətin təntənəsi

Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun xilaskarı olan İlham Əliyev indi bu ərazilərə yeni həyat bəxş edir

Əvvəli 1-ci səh.

İşğal dövründə Ermənistan həm bu rayonlarda nəqliyyat, kommunikasiya və sosial infrastrukturunu, həm də vətəndaşlarınıza məxsus fərdi evləri, təsərrüfatları yerləyeksən edib. Günün birində bu torpaqları tərk edəceyini anlayan düşmən şəhər və kəndlərimizi talan edərək Ermənistanə daşıyıb. Aparı bilmədiklərini isə dağıdıblar. Düşmən həttə təbiətimizə, tariximizə, mədəniyyətimizə də qənim kəsilib.

Torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsindən sonra üzə çıxan mənzərə hər birimizin qəlbinə göynədi. Qarabağ və Şərqi Zəngəzurə səfərləri təşkil olunan xarici ölkə nümayəndələri gördüklərindən dəhşətə gəldilər. Azad olunmuş ərazilərimizdəki gerçəklikləri erməni xalqının işğalçı mahiyyətini dünyaya nümayiş etdirdi. Er-

mənilər tərəfindən azərbaycanlılara məxsus məzar daşlarının dağılması onların hansı xislətli sahibi olduğunu bir daha bəşəriyyətə göstərdi.

Vətən müharibəsindən sonra işğaldan azad olunmuş Füzuli rayonuna səfəri zamanı Prezident İlham Əliyev bildirmişdi ki, sanki bu torpaqlardan bir vətəni qəbilə keçib: "Füzuli şəhərini dağılmış vəziyyətdə görəndə adamın ürəyi ağrıyır. Vətənimiz bizim şəhərimizi nə günə salıblar?! Dağıdıblar, evləri dağıdıblar, bütün infrastrukturunu dağıdıblar, bir dənə də salamat bina yoxdur. Bütün dünya görməlidir erməni vətəniyəli nə deməkdir və bütün dünyaya bu bunu göstərəcəyik. Təkcə Füzuli yox. Ağdam şəhəri nə gündədir, başqa şəhərlər. Sanki bu torpaqlardan bir vətəni qəbilə keçib".

Görülmiş işlərin miqyası böyük, layihələrin əhatə dairəsi isə daha möhtəşəmdir

İşğaldan azad olunmuş ərazilərimizdə 2020-ci ilin oktyabr ayından, hələ döyüşlərin davam etdirildiyi günlərdən başlanan bərpə və quruculuq işləri sürətlə davam etdirilməkdədir. Azərbaycan hökuməti azad olunmuş ərazilərin bərpəsi və iqtisadi potensialının hərəkətə gətirilməsi üçün titaniq fəaliyyət ortaya qoyub. Yol-nəqliyyat, sosial və istehsal infrastrukturunun yaradılması strateji məqsəd kimi müəyyən olunub. Aradan ötən qısa müddətdə görülmüş işlərin miqyası olduqca böyükdür. Həyata keçirilən layihələrin əhatə dairəsi isə daha möhtəşəmdir.

Qarabağın və Şərqi Zəngəzurun kənd və şəhərlərinin yenidən

qurulması, insanların öz doğma yurdlarına qayıdışı, burada məşğulluğun təmin edilməsi və yeni istehsal sahələrinin yaradılması üçün, ilk növbədə, tələblərə cavab verən infrastruktur mövcud olmalıdır. Sosial-iqtisadi inkişafı və yüksəlişi şərtləndirən əsas amillərdən biri də hər bir sahə üzrə mükəmməl infrastrukturun yaradılmasıdır. Qısa dövr ərzində bu istiqamətdə zəruri olan tədbirlər uğurla həyata keçirilir. Bir neçə ay ərzində bir sıra mühüm infrastruktur layihələrinin icrası başa çatıb.

"Zəfər yolu", Füzuli Beynəlxalq Hava Limanı kimi nəhəng layihələrin Azərbaycan dövlətinin işğaldan azad edilmiş ərazilərin bərpəsində əzmini bütün dünyaya bəyan etdi. Bütün bunlar dövlətimizin iqtisadi gücündən, torpaqlarımızın bərpəsi istiqamətində Prezident İlham Əliyevin qətiyyətinin xəbər verir.

Azərbaycan dövləti öz vətəndaşları üçün ən yüksək standartları tətbiq edir

Fevralın 2-də Gənclər Forumunda iştirak edən Prezident İlham Əliyev gənclərin suallarını cavablandırarkən Qarabağ və Şərqi Zəngəzurda aparılan bərpə və yenidənqurma işlərinin gedişatı ilə də bağlı məlumat verdi. Dövlət başçısının qeyd etdiyi kimi, bu infrastruktur layihələrinin davam etdirilməsi ilə yanaşı, məcburi köçkünlər üçün nəzərdə tutulmuş yaşayış binalarının inşası da başlanacaq. Prezident İlham Əliyev qeyd etdi ki, işğaldan azad edilmiş torpaqlarda bu il 5 su-elektrik stansiyası inşa ediləcək, Zəngilan Hava Limanı açılacaq. Eləcə də, azad edilmiş ərazilərdə müxtəlif kənd təsərrüfatı layihələri icra edil-

ir və bu il 40-50 min hektarda əkin işləri nəzərdə tutulur.

Zəngilanın Ağalı kəndinin sakinləri cari ildə doğma yurdlarına qayıdacaqlar. "Bu il nəzərdə tutulan layihələr arasında mən Ağalı kəndinin inşasının artıq tamamlandımasını qeyd etməliyəm. Bu, pəzilət layihədir, bunun böyük mənası var. Çünki artıq bu il ilk keçmiş köçkünlər öz doğma torpağına qayıdacaqlar və Ağalı kəndi ələ bil bizim istədiyimiz təccüsmüdür. Biz bu torpaqlarda hansı səviyyəni görmək istəyirik, insanlar üçün yaradılacaq hansı rahatlıqları görmək istəyirik, bu layihədə öz əksini tapıb" - deyə Prezident İlham Əliyev bildirdi.

Doğma torpaqlarından köçkün düşmüş soydaşlarımızın geri qaytması üçün işə ediləcək layihələr "ağıllı kənd", "ağıllı şəhər" konsepsiyalarına əsaslanır. Bu həm də ondan xəbər verir ki,

Azərbaycan dövləti öz vətəndaşları üçün ən yüksək standartları tətbiq edir. O cümlədən Qarabağ və Şərqi Zəngəzurda "Yaşıl enerji" zonası yaradılır ki, bu da müasir global çağırışların Azərbaycanada uğurla reallaşdırılmasını göstərir. Onu da qeyd edək ki, işğaldan azad olunmuş ərazilərimizdə böyük maliyyə tutumu olan bütün işlər dövlətimizin öz daxili məddi imkanları hesabına görülür. Bərpə prosesində dövlət vəsaitlərinin iştirakı ehtəsalə də, bütün maliyyəni Azərbaycan özü ayırır.

Bu gün işğaldan azad olunmuş ərazilərimizdə aparılan sürətli bərpə işləri inkişafı, qətiyyətin və Zəfərin təntənəsidir. Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun xilaskarı olan İlham Əliyev indi bu torpaqlara yeni həyat bəxş edir.

Rəşad CƏFƏRLİ,
"Azərbaycan"

İŞİMİZ, GÜZƏRANIMIZ

Dünya ölkələri inkişaf göstəricilərinə görə iki yerə bölünür: inkişaf etmiş və inkişaf etməkdə olan ölkələr. Bu bölgədə əsas meyar sənayenin inkişafı və məhsul istehsalıdır. Ölkənin inkişaf etmiş sənayesi yoxdursa, onu inkişaf etmiş ölkələr kateqoriyasına daxil etmirlər.

Azərbaycan inkişaf etməkdə olan ölkələr sırasında yer alır, hədəf isə inkişaf etmiş ölkələr kateqoriyasına daxil olmaqdır. Ölkələrin inkişaf göstəricilərində əsas meyar isə, vurğulandığı kimi, sənayenin inkişafıdır. Neftlə zəngin, əhalinin sosial rifahı yüksək olan ölkələr sənayeləri inkişaf etmədiyi halda inkişaf etmiş ölkə sayılmır. Biz də neft və qaz hasil edən ölkəyik, iqtisadiyyatımız və gəlirlərimizin çoxu bu sahə ilə bağlıdır. Ancaq ölkəmizdə aparılan iqtisadi islahatların əsas məqsədi qeyri-neft sənayesində yüksəlişə nail olmaqla inkişaf etmiş ölkələr kateqoriyasına daxil olmaqdır. Bu, çətin və böyük zəhmət tələb edən bir işdir.

Müstəqilliyimizi bərpa etdikdən sonra qarşıya qoyulan məqsədə çatmaq üçün ilk növbədə infrastruktur layihələrinin inkişafına böyük həcmdə kapital qoyuluşu həyata keçirildi. Ona görə ki, mükəmməl infrastruktur yaratmadan ölkəni inkişaf etdirmək mümkün deyil. Azərbaycanda icra edilən nəhəng layihələr sayəsində hazırda ölkəmiz avtomobil və dəmir yolları, hava nəqliyyatının inkişafına görə dünyada öndə gedən ölkələr sırasındadır.

Aparılan sənayeləşmə siyasəti sayəsində son 18 ildə ölkəmiz böyük uğurlara nail olub. Bu illər ərzində minlərlə kiçik, orta və iri sənaye müəssisələri yaradılıb. Həmin istehsal sahələrində istehsal olunan məhsul ölkənin daxili tələbatını ödəməklə yanaşı, xarici bazarlara da ixrac olunur. Xüsusilə dövlətin dəstəyi ilə yaradılan sənaye parkları və sənaye məhəllələri bu sahədə daha fəaldir. İşgaldan azad edilən ərazilərdə iki sənaye parkının tikilməsi barədə qərarın qəbul edilməsi də bununla bağlıdır.

Sənayemiz inkişaf etdikcə idxaldan asılılıq azalır

Hazırda bir sıra sənaye məhsullarının idxalının ləğv ilə əzəməli da sənayemizin inkişafını göstərir. Yerli sənaye məhsullarının istehsalı artıq, idxaldan asılılıq aşağı düşür, yerli məhsulların dünya bazarına ixracı isə ölkəmizə əlavə valyuta qazanmağa imkan verir.

Dövlət Statistika Komitəsinin verdiyi məlumata görə, ötən il sənaye müəssisələri və bu sahədə fəaliyyət göstərən sahibkarlar tərəfindən istehsal olunmuş malların və göstərilmiş xidmətlərin həcmi 5,2 faiz artaraq 54,5 milyard manat təşkil etmişdir. Hesabat dövründə neft-qaz sektorunda məhsul istehsalı 2,6, sənayenin qeyri-neft sektorunda isə 18,9 faiz artmışdır. Sənaye məhsulunun 64,5 faizi mədəncixarma, 29,9 faizi emal, 4,8 faizi elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bö-

lüşdürülməsi və təchizatı, 0,8 faizi isə su təchizatı, tullantıların tənzimlənməsi, emal sektorunda istehsal olunmuşdur.

Ölkədə sahibkarlığın inkişafı sənaye məhsulu istehsalında özünü aydın şəkildə göstərir. Belə ki, həmin dövrdə sənayedə qeyri-dövlət sektorunun payı 82,2 faizə çatmışdır. Beləliklə, ümumi istehsalın 91,6 faizi sənaye məhsullarının istehsalı, 8,4 faizi isə sənaye xarakterli xidmətlərin hesabına formalaşmışdır.

Ötən il mədəncixarma sənayesində istehsalın ümumi dəyəri 35,1 milyard manat olmaqla 1,9 faiz artmışdır. Sənayenin əsas məhsulu olan emtəlik xam neft hasilatı 34,5 milyon ton, emtəlik təbii qaz hasilatı isə 32,6 milyard kubmetr təşkil etmişdir.

Eyni zamanda həmin dövrdə emal sənayesində 16 milyard 307,4

lilyon manatlıq məhsul istehsal olunmuş və sənaye xarakterli xidmətlər göstərilməmişdir. Əvvəlki ilə müqayisədə bütün məhsulların istehsalında 54, qida məhsullarının istehsalında 10,2, içki istehsalında isə 2,3 faiz artım müşahidə olunmuşdur. Bu sahələrin əsas məhsullardan qənd və şəkər tozunun istehsalı 33,9, cəm və marmeladların istehsalı 9, qaymaq və xama məhsullarının istehsalı 1,4 faiz artmışdır.

Bu dövrdə toxuculuq sənayesi, geyim, dəri və dəridən hazırlanan məmulatların, ayaqqabıların istehsal sahələrində 531,2 milyon manat dəyərində məhsul istehsal edilmiş, əvvəlki ilə müqayisədə dəri və dəridən hazırlanan məmulatların, ayaqqabıların istehsalında 29,8, toxuculuq sənayesində isə 26,8 faiz artım müşahidə edilmişdir.

Hesabat dövründə ötən ilə müqayisədə əcazətliq, kimya sənayesində, rezin və plastik kütlə məmulatlarının istehsalında yüksək artım müşahidə edilmişdir. Keçən il həmçinin tikinti materiallarının istehsalında, metallurgiya sənayesi və hazır metal məmulatlarının hazırlanmasında da yüksək nəticələr əldə edilmişdir.

Sənayenin qeyri neft-qaz sektorunun inkişafı ixracda da özünü göstərir. Ötən il ixracda plastik kütlə və ondan hazırlanan məmulatların, kimya sənayesi məhsullarının, pambıq lifi və ipliyi, alüminium və ondan hazırlanan məmulatlar, şəkər, bitki yağları, alkoqollu və alkoqolsuz içkilərin payı yüksək olmuşdur.

Rüstəm KAMAL,
"Azərbaycan"

Bakıda daha 5 ixtisaslaşmış sosial xidmət mərkəzi yaradılacaq

Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyindəki Sosial Xidmətlər Agentliyinin 2022-ci il üzrə planına əsasən, bu il Bakıda daha 5 ixtisaslaşmış sosial xidmət mərkəzi yaradılacaq.

Bunlardan 2-si sağlamliq imkanları məhdud uşaqların sosial reabilitasiyası üzrə xidmətlər göstərəcək. Baxımsız uşaqların ailələri ilə profilaktik işləri yerinə yetirən mərkəzin, uşaqların uşaq müəssisələrinə düşməsinin qarşısının alınması üçün reintegrasiya mərkəzinin yaradılması da planlaşdırılıb.

Məişət zorakılığından əziyyət çəkən şəxslərin reabilitasiya-yayönümlü sosial xidmətlərlə təminatı da ləğv ilə güclənir. Ötən il agentliyin Həssas əhali qruplarından olan şəxslər üçün sığınacaq və sosial reabilitasiya müəssisəsi tərkibində həmin şəxslərə yardım mərkəzi şöbəsi də fəaliyyətə başlayıb.

2022-ci ildə isə Bakıda məişət zorakılığından əziyyət çəkən şəxslər üçün böhran mərkəzinin də pilot olaraq yaradılması nəzərdə tutulub.

Ölkə üzrə qazlaşdırmanın səviyyəsi 96,3 faizə çatıb

Ötən il ölkəmizdə təbii qaz istehlakı 8,4 faiz artıb. SOCAR-dan bildirilib ki, təbii qaz istehlakının artımına ölkə üzrə qazlaşdırma səviyyəsinin 96,3 faizə çatdırılması, habelə karbamid gübrəsinin istehsalının 3 dəfə artırılması təsir göstərib.

Qeyd edilib ki, tərkibində 46 faizdən çox azot olan karbamid azot gübrələri içərisində ən keyfiyyətli və faydalı gübrə sayılır. Torpağa verilən hər ton azot əlavə olaraq 10-15 ton buğda, 30-40 ton şəkər çuğunduru, 2 ton kətan lifi almağa, habelə məhsulun keyfiyyətini daha da yaxşılaşdırmağa səbəb olur.

Dövlət Gömrük Komitəsi elektron xidmətlərinə daha birini əlavə edib

Dövlət Gömrük Komitəsinin "e-customs.gov.az" portalı üzərindən göstərilən elektron xidmətlərə daha biri əlavə edilmişdir.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu barədə komitənin Sədr Səfər Mehdiyev deyib. O bildirib ki, "Xidmətlər statistikas" adlı bölmədə portaldan istifadə haqqında statistik məlumatları əldə etmək olar.

Azərbaycan neftinin qiyməti 95 dolları ötüb

Azərbaycan neftinin qiyməti bahalaşmışdır. AZƏRTAC xəbər verir ki, "Azeri Light" markalı neftin bir barelinin qiyməti 1,42 dollar artaraq 95,07 dollar olub.

Qeyd edək ki, Azərbaycan neftinin bir bareli sonuncu dəfə 2014-cü il oktyabrın 2-də 94 dollardan baha (96,65) satılıb.

AÇG və "Şahdəniz" üzrə gəlirlər açıqlanıb

ARDNF (Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondu) "Azəri-Çıraq-Günəşli" (AÇG) və "Şahdəniz" layihələri üzrə əldə olunan gəlirləri açıqlayıb.

AÇG yataqları üzrə 2001-ci ildən bu il fevralın 1-dək əldə olunan ümumi gəlirlər 156 milyard 56 milyon dollar təşkil edib. AÇG-nin cari ilin birinci ayına aid gəlirləri isə 683 milyon 114 min dollar olub.

"Şahdəniz" yatağı üzrə qazın və kondensatın satışından əldə olunan ümumi gəlirlər 2007-ci ildən etibarən 4 milyard 701 milyon dollar təşkil edib.

Yataqdan 2022-ci ilin yanvar ayı ərzində əldə olunan gəlir 149 milyon 899 min dollar həcmində olub. Bu, qazın və kondensatın satışından əldə olunan gəlirdir. O cümlədən "Şahdəniz" kondensatının satışından bir ay ərzində 22 milyon 172 min dollar gəlir əldə edilmişdir.

Şəmkirin su və kanalizasiya sistemi yenidən qurulacaq

Şəmkir şəhərində içməli su təchizatı və kanalizasiya infrastrukturunun yenidən qurulması istiqamətində görüləcək işlərlə bağlı rayon icra hakimiyyətinin təqdimat mərasimi keçirilib.

Şəmkir Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Rəşad Tağıyev, "Azersu" ASC-nin sədr müavini Etibar Məmmədovun və podratçı təşkilatın nümayəndələrinin iştirak etdikləri təqdimatda layihənin məqsədi, faydası, tikinti-quraşdırma işlərinin icra

qrafiki, ekoloji əhəmiyyəti barədə ətraflı məlumat verilib. Bildirilib ki, bu layihə 45 minə yaxın əhəlinin içməli su təchizatı və kanalizasiya xidmətlərindən istifadəsini yaxşılaşdıracaq.

R.Tağıyev rayon sakinlərinin su təchizatında yarannış çətinlikləri barədə danışıqlar diqqətə çatdırmışdır ki, bu gün Şəmkir şəhəri ilə yanaşı, "Azersu" ASC-nin xidmət göstərdiyi Çınarlı, Zeynəm, Kür, Dəllər qəsəbələrində, Tezəkənd, Tatarlı, Düyürlü kəndlərində də əhalinin içməli suya olan tələbatında çətinliklər yaranıb və problemlərin aradan qaldırılması üçün gələcəkdə həmin

ərazilərdə də layihələrin genişləndirilməsinə ehtiyac var.

Tədbirdə Sabir Kənd, Könüllü, Şiştepe, Hacıallar, İsgəndərli və digər kəndlərin su təchizatının, həmçinin ümumi istifadə üçün quraşdırılmış bulaqaların, kəndlərin mövcud vəziyyəti və s. məsələlər də müzakirə edilmişdir.

Layihə və podratçı təşkilatın nümayəndələri çıxış edərək tikinti-quraşdırma işlərinin vaxtında və keyfiyyətli icrası üçün bütün lazımi tədbirlərin görülməsinə diqqətə çatdırılmışdır.

Sabir ƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Mərkəzi Bank faiz dəhlizi parametrlərini belə qaldırmışdır: uçot dərəcəsi 7,25 faizdən 7,5, yuxarı həddi isə 8,25 faizdən 9 faizə yüksəltmiş, dəhlizin aşağı həddi isə 6 faizə saxlanmışdır.

İqtisadi islahatların Təhliili və Kommunikasiya Mərkəzinin (İİTKM) növbəti araşdırmasında qlobal səviyyədə inflyasiya risklərinin artdığı bildirilib. Bütün nüfuzlu beynəlxalq qurumlar hesablatlarında 2021-ci ildə sürətlənən inflyasiyanın 2022-ci ildə də bütün ölkələrdə yüksək olacağı və yalnız 2023-cü ildə səngiyəcəyi barədə fikirlər yürüdürlər. İİTKM-in icraçı direktoru Vüsal Qasımlı Azərbaycanda da inflyasiyanın 6,7 faizə çataraq hədəf dəhlizinin yuxarı həddini - 6 faizi aşdığını bildirir: "Buna baxmayaraq, Azərbaycan Mərkəzi Bankı inflyasiyanın hədəf dəhlizinə qayıdaraq "lövbər" salmağa çalışır."

İİTKM-in araşdırmasında göstərilir ki, əslində, qiymət səviyyəsinin fiskal nəzəriyyəsinin meydanına çıxmasında əsas səbəb monetarist baxışın qiymət səviyyəsinin tam izah edə bilməməsidir: "Çünki çox vaxt qiymətin tarazlıq səviyyəsi başqa amillərlə daha çox izah olunur". Beləliklə, bu gün Azərbaycanın xarici dövlət borcunun UDM-in 20 faizindən az olması və icmal büdcənin öten il 3,9 milyard manat profisit inflyasiyanı cilovlayır.

V.Qasımlı izah edir ki, monetar siyasət qisməddətli dönmədə təsirlidir: "Belə qəbul edilir ki, mone-

Faiz dəhlizində uçot dərəcəsi inflyasiyanı necə cilovlayacaq

tar siyasət uzunmüddətli dönmədə neytraldır, məsələn, uzunmüddətli dönmədə iqtisadi artıma təsir edə bilməz. Buna görə də monetar siyasətdən qisməddətli dönmədə məcmu tələbə təsir göstərməklə inflyasiya hədəfinə nail olmağa çalışılır."

Araşdırmada izah edilir ki, məsələn, Mərkəzi Bank məcmu tələbə ilə inflyasiyanı aşağı salmaq istədikdə nominal faiz dərəcəsinin artırılması pul siyasətini sərtləşdirir. Monetar siyasətin qabaqcıdan müəyyənəndirilməsi sisteməlik və anlaşıla bilən tərdə şəffaf olarsa, Mərkəzi Bank gözləntilərin düzgün idarə olunmasını təmin edə bilər.

Onu da qeyd edək ki, İİTKM Azərbaycanın nüfuzlu beyin mərkəzlərindən biridir. Bu qurumun müxtəlif istiqamətlərdə apardığı peşakar araşdırmalar ölkənin iqtisadi mühiti üçün xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Sonuncu təhildə keçən ilin IV rübündə Mərkəzi Bankın uçot dərəcəsinin hər ay üç dəfə ardıcılı yüksəldərək 7,25 faizə çatdırılması, özünün ilk təsirləri qisməddətli pul bazarında bürünməsi qeyd olunur: "Bu addım bazara birbaşa deyil, təcridən təsir göstərir. Bazar iştirakçıları

da buna uyğun olaraq maliyyə məhsullarının qiymətinə yenidən baxır, o cümlədən uçot dərəcəsi də depozit və kredit faizlərinə artırıcı təsir göstərir. Uçot dərəcəsinin uzunmüddətli təsirləri sayəsində yüksək faizlər daha sərt monetar siyasətlə nəticələnir. Eyni zamanda həm əhali, həm də biznes daha yüksək faizlər şəraitində daha çox yığıma meyillənirlər və nəticədə qisməddətli dönmədə məcmu tələbin kiçilməsi UDM-də azaldıcı təsir göstərir. Beləliklə, inflyasiya təzyiqləri azalır. Inflyasiya gözləntilərinin aşağı düşməsi gələcək inflyasiyanı da cilovlamaq gücünə qadirdir."

V.Qasımlı Mərkəzi Bankın digər təsir kanalına - manatın mübadilə məzənəsinə də toxunur: "Amma etiraf edək ki, manatın real effektiv məzənəsinin yüksəlməsi yerli məhsulları baha, xarici məhsulları isə ucuz hala gətirir. Məsələn, deyilənlər ki, keçən il Türkiyədəki devalvasiyadan sonra bu ölkədən Azərbaycana məhsul idxalının necə sürətlə böyüməsini şahid olduq. Beləliklə, möhkəmlənən manat həm də daxili istehsalatı olan tələbi zəiflədir, idxalı stimullaşdırır və inflyasiyanı cilovlayır."

Ekspert izah edir ki, buraxılışın mövcud həcmi ilə onun uzunmüddətli trendi arasındakı fərq inflyasiyanın əsas hərəkətverici qüvvəsidir. Beləliklə, manatın real məzənəsi inflyasiyanı müəyyənən geniş istifadə olunmuşdur. Bu beynəlxalq inflyasiya daha çox qeyri-monetar amillərlə bağlı olsa da, pul siyasəti monetar şəraiti və inflyasiya gözləntilərini tənzimləməklə inflyasiya təzyiqlərini azaltmağa imkanlar yaradır. Çünki ölkənin əlverişli makroiqtisadi şəraiti və valyuta bazarında tələbəlik və kondensatın satışından əldə olunan gəlirdir. O cümlədən "Şahdəniz" kondensatının satışından bir ay ərzində 22 milyon 172 min dollar gəlir əldə edilmişdir.

V.Qasımlı həmçinin BVF-nin inflyasiyanı modeləşdirən üç parametrlə diqqətə araşdırdıqdan sonra izah edir ki, Azərbaycan iqtisadiyyatı kiçik və açıq olduğundan əsas ticarət tərəfdaşlarımızdakı iqtisadi fəallıq ticarət kanalları vasitəsilə bizə də təsir göstərir: "Azərbaycanın ticarət tərəfdaşlarında iqtisadi artımın bərpa olun-

ması bizim yerli məhsul və xidmətlərə ehtiyacı artırır".

Onu da qeyd etmək vacibdir ki, İİTKM araşdırmalarında iqtisadiyyatın əlminin nailiyyətlərindən və müasir dünya təcrübəsindən geniş istifadə olunmuşdur. Bu beynəlxalq inflyasiya modeləşdirilməsi aparılmışdır və daha əlavə nəticələr əldə etmək üçün Fy-lips əyrisi tətbiq edilmişdir. Bu əyrinə əsasən, tərtib edilən inflyasiya tənzimləyici inflyasiya real marjinal xərc indeksi, inflyasiya laqi və inflyasiya gözləntisi kimi səbəb dəyişənlərdən asılıdır. Bu tənzimləyici real marjinal xərc indeksi buraxılış kəşirini (exchange rate gap) orta çəkili ölçüsüdür. Əgər buraxılış kəşiri və mübadilə məzənəsi kəşiri sıfır bərabər olarsa, deməli, xərclərlə bağlı olan inflyasiya və deflyasiya təzyiqləri aradan qalxır.

İİTKM-in araşdırmasında deyilir: "Məsələn, yerli istehsalçıların məhsul və xidmətlərinə tələb artarsa, onların kapital, əməkhaqqı və digər xərcləri də yüksələrək inflyasiya təzyiqləri yaradacaq. Mübadilə məzənəsi kəşirinin də inflyasiya təsirini nəzərdən keçirək. Məsələn, nominal mübadilə mə-

zənnəsi ucuzlaşanda real mübadilə məzənəsi kəşiri pozitivə dəyişir. Bu halda idxal olunan malların yerli valyuta ilə xərcləri artır və inflyasiya təzyiqləri yaranır. Beləliklə, real marjinal xərc indeksi müsbət olanda inflyasiya təzyiqləri yaranır: buraxılış kəşiri daxil və mübadilə məzənəsi kəşiri isə xarici təsir gücünə malikdir."

V.Qasımlı üzən rejimdə mübadilə məzənəsinin bir sıra amillərin təsirini belə izah edir: "Birincisi, nominal mübadilə məzənəsinin ucuzlaşması və ya bahalaşması ilə bağlı gözlənti mübadilə məzənəsinə adekvat təsir göstərir. Əgər xarici və yerli faiz dərəcələrinin fərqi artarsa, daha doğrusu, xarici aktivlər investorlar üçün daha cəlbəedici olarsa, onda nominal məzənənin ucuz-

laşması baş verəcək. Bir də ki, ölkənin risk mükafatı artarsa, başqa sözlə, yerli aktivlər xarici aktivlərə nisbətən daha riskli olarsa, mübadilə məzənəsi də ucuzlaşacaq. Bu baxımdan bizdəki tənzimlənmə rejim şadlanan amillərin təsirini "hamarlayır".

Vüsal Qasımlı hazırda Azərbaycanın monetar siyasətinin inflyasiyanın cilovlanması və iqtisadi artım arasında "qızıl orta"ni tapmağa hədəfləndiyini təsdiq edir: "Əksər inkişaf etməkdə olan ölkələrdən fərqli olaraq, Azərbaycanın "fiskal fəzası" bu problemi həll etməyə, xüsusən də sosial rifahı diqqətə saxlamağa daha çox imkan yaradır."

Bahadır İMANQULİYEV,
"Azərbaycan"

Dünya gündəmi

“Pekin-2022” - Qış Olimpiya Oyunları başladı

Çində keçirilən bu beynəlxalq yarışda süni qardan istifadə olunacaq

Əvvəli 1-ci səh.

İdmansevərlərin hələ 2008-ci il Yay Olimpiya Oyunlarından yaxşı tanıdığı məşhur “Quş yuvası” stadionu dünyanın növbəti dəfə Olimpiya oyunlarının mərkəzinə çevrildi. 1 saat 40 dəqiqə davam edən mərasimdə 3 minə yaxın insan iştirak edib ki, bunların da əksəriyyəti gəncər idi. “Pekin-2022” Qış Olimpiya Oyunlarına 19 minə yaxın könüllü cəlb olunub.

91 komanda idmanın 15 növü üzrə yarışacaq

Qeyd edək ki, fevralın 2-dən idmanın bir neçə növü üzrə yarışlara start verilib. Olimpiya Oyunları üzrə yarışlar üç fərqli yerdə keçirilir. Bunlar “Quş yuvası” stadionu daxil olmaqla, bezi idman arenalarının yerləşdiyi “Olimpiya” parkı, Pekinin Yançin rayonu və açıq məkan yarışlarının keçiriləcəyi Cancia-kou şəhəridir.

Hər üç yerdə “Atletlər kəndi” fəaliyyət göstərir. “Pekin-2022” Olimpiya Oyunları üçün 39 məkan ayrılıb ki, onların 12-si idman arenasındır.

Artıq Olimpiya oyunlarında iştirak edən idmançıları, o cümlədən heyatların böyük hissəsi Pekinə gəlib. Olimpiya oyunlarında 91 komanda ümumilikdə idmanın 15 növü üzrə yarışacaq.

Pandemiya ilə əlaqədar Olimpiya Oyunları arenalarda izləmək üçün xaricdən tamaşaçılar qəbul edilmir. Yerli tamaşaçılara isə açıq bilet satışı ləğv edilib. Yalnız dövlətə əsasən, yarışları, ümumilikdə, 150 min tamaşaçı izləyə biləcək. Başqa sözlə, COVID-19 pandemiyası idmansevərləri “Tokio-2020” Yay Olimpiya Oyunlarından sonra “Pekin-2022” Qış Olimpiya Oyunlarını da arenalarda izləməkdən məhrum etdi.

Azərbaycanı olimpiadada Vladimir Litvintsev və Yekaterina Ryabova təmsil edəcəklər. Hər iki idmançımız fiqurlu konisürmə yarışlarında mübarizə aparacaq. Vladimir Litvintsev kişiləri, Yekaterina Ryabova qadınlarda yarışmada buz üzərinə çıxacaqlar.

Süni qar necə yaradılacaq?

Qış Olimpiya Oyunlarının traslarında kifayət qədər qar olacaq. Bunu yarış təşkilatçıları vəd edirlər. Amma nəyin bahasına? Bəs ekoloqlar niyə həyəcan təbili çalır?

Pekində keçirilən Qış Olimpiya Oyunlarında süni qardan istifadə mövzusu qızğın müzakirələrə səbəb olub. Pekin Olimpiyadasının Təşkilat Komitəsi ətraf mühitə zərər verməyən oyunların keçiriləcəyini bildirsə də, çoxları bunun haqqında şübhələrə malikdirlər və bu, əsassız deyil. Xüsusilə, bu, idman yollarındakı qarla bağlıdır. Olimpiada ərfəsində rəsmi açıqlanmışdı ki, olimpiya meydanlarında kifayət qədər qar olması üçün 186 min kubmetr su tələb olunacaq.

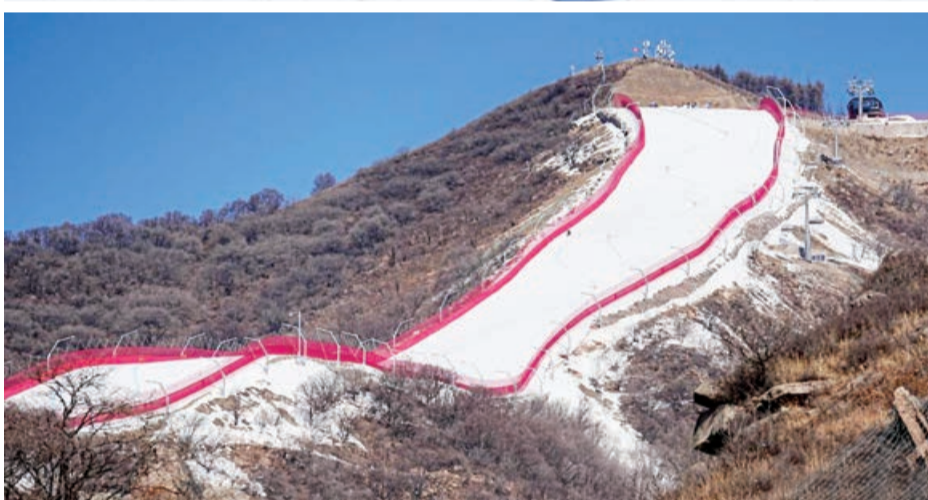
Strasburq Universitetinin hidrologiya professoru Karmen de Jon hesab edir ki, əslində, daha çox su lazım olacaq: “186 min kubmetr su yalnız bir xizək yolunda qar üçün tələb olunan miqdardır”. Amma bu, təxminən 2 milyon kubmetr təşkil edən heç qı rəqəmlərdən uzaqdır.

Vəziyyəti daha konkret olaraq aşağıdakı rəqəmlər göstərir: “Alp dağlarında bir hektar trası qarla təmin etmək üçün 3 min kubmetrdən 6 min kubmetrə qədər su tələb olunur”, - deyir de Jon bildirir. Alimin dediyinə görə, Pekinin xizək yolları üçün hər hektardan iki-üç dəfə çox su lazımdır, bu isə hər hektara 10 min kubmetrdən çox su deməkdir. Səbəb ondan ibarətdir ki, oradakı iqlim süni qar üçün yararlıdır.

Təşkilat komitəsi heç bir problemin yaranmayacağını bildirir

Xizək yarışlarının keçiriləcəyi Çjantszyakou Çində ən quru regiondur. Orada demək olar ki, yağıntı yoxdur. Buna görə də qar topları üçün su Pekinin şimal-şərqindəki dağlara uzaqdan gətirilməlidir. Bu bölgə həm də küləklə olduğundan, ideal şəraitlə müqayisədə iki-üç dəfə çox su lazımdır.

Olimpiyadanın Təşkilat komitəsi bunda heç bir problem görmür. Jurnalistlərin suallarını cavablandıran çinli mütəxəssislər bildirlər ki, yarışların keçiriləcəyi bütün olimpiya obyektləri nəzarətdən keçib və ekspertlərin yüksək tərifinə layiq görülüb. Bununla yanaşı, yarışların keçiriləcəyi bütün meydanların təchiz etmək və bütün atletlərin eyni şəraitdə çıxış edəcəyinə əmin olmaq üçün qar örtüyündən asılı olmayaraq, idman yollarında süni qardan istifadə etmək lazımdır.

naşı, yarışların keçiriləcəyi bütün meydanların təchiz etmək və bütün atletlərin eyni şəraitdə çıxış edəcəyinə əmin olmaq üçün qar örtüyündən asılı olmayaraq, idman yollarında süni qardan istifadə etmək lazımdır.

“Qar topları”nın intensiv işinin regionun su ilə təchizatına və ətraf mühitə təsir göstərəcəyinə dair narahatlıqlar Təşkilat Komitəsi tərəfindən paylaşılıb.

İqlimi qorusaq, əsl qar olacaq

Olimpiyadanın Təşkilat komitəsi öz mövqeyini onulla əsaslandırır ki, 2021-ci ilin noyabrında həm Yantsində, həm də Çjantszyakouda güclü qar yağdırtılar. Bu qar fırtınaları süni qar üçün lazım olan su ehtiyatlarını azaltmaq üçün əlverişli şərait yaradıb. Lakin bu rəylə hidroloq de Jon razı deyil. Onun dediyinə əsasən, dağlarda qar demək olar ki, yoxdur, buna görə oyunlar 100 faiz süni qarla təşkil ediləcək.

“Olimpiyadada süni qar üstündə yarışacağımız faktı dünyada baş verənlərə və gələcəyimiz necə olacağına dair proqnozları deqiqləşdirməyə daha bir sübutdur”, - deyir amerikalı xizəkçi Rayver Redemas KIV-ə bildirib. “Bu, qardır, biz yarışlarda iştirak edə bilərik, şəraitimiz yaxşı olacaq, lakin bu, Olimpiya Oyunlarının ruhuna yaddır və mənim gələcəkdən gözlədiyim şey deyil. Dünyada helə də çox qar var və düşünürəm ki, əgər biz planetin iqlimini qoruyarıqsa, gələcəkdə də qar olacaq”.

Rizvan HİLALOĞLU,
“Azərbaycan”

OXUCULARIN NƏZƏRİNƏ! “AZƏRBAYCAN”

qəzetinə 2022-ci il üçün
abunə yazılışı kampaniyası davam edir!

Abunə respublikanın bütün poçt şöbələri tərəfindən aparılır.
Eyni zamanda aşağıda göstərilən mətbuatçıyı qurumlarına müraciət edə bilərsiniz:

Abunə şirkəti	Əlaqə nömrəsi	Abunə dərəcəsi
“Azərpoçt” MMC	(012) 598-49-55, (051) 225-02-13	1 illik 124,80 (yüz iyirmi dörd manat səksən qəpik) manat
“Qaya” firması	(012) 566-77-80, (050) 214-40-53	6 aylıq 62,40 (altmış iki manat qırx qəpik) manat
“Region Press” MMC	(055) 316-79-01, (050) 316-79-01	3 aylıq 31,20 (otuz bir manat iyirmi qəpik) manat
“Səma-M” MMC	(012) 594-09-59	
“Ziya” LTD	(012) 497-76-96, (050) 306-77-22	
“Pressinform” MMC	(012) 598-49-52, (070) 340-01-00	
“City press” MMC	(055) 819-09-26	

Hörmətli oxucular!
Abunə ilə bağlı hər hansı bir problemlə
üzlənizsəniz, redaksiyaya (012) 539-59-33 nömrəli
telefonla zəng vura bilərsiniz.

ABUNƏ YAZILMAĞA TƏLƏSİN!

B İ L D İ R İ Ş

“Azərenerji” Açıq Səhmdar Cəmiyyəti tərəfindən 23.12.2021-ci il tarixdə

- 330/110/10kV-luq “Cəbrayıl” Yarımsstansiyasının tikintisi, Naxçıvan-Türkiyə Enerjisistemi ilə əlaqələndirilməsi və istismara verilməsi işləri,
- 330/110/10 kV-luq “Ağcabədi” Yarımsstansiyası - 330/110/10 kV-luq “Cəbrayıl” Yarımsstansiyası arası 330 kV-luq birdövrəli HX-nin tikintisi və elektrikquraşdırma işləri,
- 330/230/110/10 kV-luq “İmişli” Yarımsstansiyası - 330/110/10 kV-luq “Cəbrayıl” Yarımsstansiyası arası 330 kV-luq birdövrəli Hava Xəttinin tikintisi və elektrikquraşdırma işlərinin satın alınması məqsədilə elan edilmiş müsabiqələrin müddəti malgöndərənin (podratçının) sorğusuna əsasən uzadılıb.

İddiaçıların tenderdə iştirak etmək üçün sənədlərinin son təqdim olunma tarixi (tender təklifi və bank təminatı istisna olmaqla) 01 fevral 2022-ci il saat 15:00-dan 18 fevral 2022-ci il saat 15:00-dək uzadılıb.

Bank təminatının və tender təklifinin təqdim olunma tarixi 09 fevral 2022-ci il saat 15:00-dan 28 fevral 2022-ci il saat 15:00-dək uzadılıb.

İddiaçıların tender təkliflərinin açılışı 10 fevral 2022-ci il saat 15:00-dan 01 mart 2022-ci il saat 15:00-a keçirilir.

Malgöndərənlərin (podratçıların) tender təklifləri Bakı şəhəri, Ə.Əlizadə küçəsi, 10 ünvanında (onlayn qaydada) **açılacaqdır.**

İddiaçıların öz sənədlərini Tender və müqavilə şöbəsinə təqdim etməlidirlər.

Tender komissiyası

“Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi” Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti XDND-nin gəmilərinə elektrik mallarının satın alınması məqsədilə müsabiqə elan edir

Müsabiqədə iştirak etmək istəyən şəxslər www.asco.az sahifəsinə daxil olmaqla elanlar bölməsindən əlavə sənədləri və ətraflı məlumatı əldə edə bilərlər. Müraciət üçün son müddət 09 fevral 2022-ci il saat 17:00-dəkdir.

Sənədlər Azərbaycan dilində, 2 nüsxədə (əsl və surəti) tərtib olunmalıdır (xarici dildəki tender təklifləri Azərbaycan dilinə tərcümə edilməlidir).

Göstərilən vaxtdan gec təqdim olunan sənədlər qəbul ediləcəkdir.

Ünvan: Bakı şəhəri, Neftçilər prospekti, 2.

Əlaqə telefonu: (012) 404-37-00, daxili: 1176.

Tender komissiyası

"Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti yangınsöndürmə avadanlıqlarının satın alınması məqsədilə müsabiqə elan edir

Müsabiqədə iştirak etmək istəyən şəxslər www.asco.az sahifəsinə daxil olmaqla elanlar bölməsindən əlavə sənədləri və ətraflı məlumatı əldə edə bilərlər. Müraciət üçün son müddət 2022-ci il fevralın 11-i saat 17:00-dəkdir.

Sənədlər Azərbaycan dilində və 2 nüsxədə (əsl və surəti) tərtib olunmalıdır (xarici dildə olan tender təklifləri Azərbaycan dilinə tərcümə edilməlidir).

Göstərilən vaxtdan gec təqdim olunan sənədlər qəbul ediləcəkdir.

Ünvan: Bakı, Mikayıl Hüseynov küç., 2

Əlaqə telefonu: (012) 404-37-00, daxili: 1132.

Tender komissiyası

Son sutkada Azərbaycanda COVID-19 infeksiyasına 7050 yoluxma faktı qeydə alınıb

Azərbaycanda yeni növ koronavirus (COVID-19) infeksiyasına son sutkada 7050 yoluxma faktı qeydə alınıb, 3435 nəfər müalicə olunaraq sağalıb.

Nazirlər Kabineti yanında Operativ Qərargahdan AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, analiz nümunələri müsbət çıxan 26 nəfər vəfat edib.

İndiyədək ölkədə ümumilikdə 683 min 476 nəfərin koronavirus infeksiyasına yoluxması faktı müəyyən edilib, onlardan 637 min 429 nəfər müalicə olunaraq sağalıb, 8 min 823 nəfər vəfat edib. Aktiv xəstə sayı 37 min 224 nəfərdir.

Son sutkada yeni yoluxma hallarının müəyyənləşdirilməsi ilə əlaqədar 19 min 481, bu günə qədər isə ümumilikdə 6 milyon 227 min 883 test icra olunub.

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin kollektivi Ali Məhkəmənin əməkdaşı Könül Əliyevaya atası	Bakı Biznes Universitetinin rektoru, professor İbad Abbasov və professor-müəllim heyəti SOCAR-ın iqtisadi məsələlər üzrə vitse-prezidenti Süleyman Qasimova anası	Azərbaycan Tibb Universitetinin Onkoloji klinikasının rəhbərliyi və kollektivi Milli Onkologiya Mərkəzinin baş həkimi, baş onkoloq Azad Kərimliyə atası
ATABÖY CAHANGİROVUN	GÜLÜSTAN XANIMIN	AYDIN MÜƏLLİMİN
vəfatından kədərli olduğunu bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.	vəfatından kədərli olduğunu bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.	vəfatından kədərli olduğunu bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

BAŞ REDAKTOR

**Bəxtiyar
SADIQOV**

Ünvan

AZ 1073, Bakı şəhəri,
Mətbuat prospekti,
529-cu məhəllə, IV mərtəbə
e-mail:
secretary@azerbaijan-news.az
az.reklam@mail.ru
azerbaijan-news@mail.ru
www.azerbaijan-news.az

Telefonlar

Qəbul otağı - 539-68-71,
Baş redaktor müavini - 538-86-86, 434-63-30,
539-72-39,
Müasir katib - 539-43-23,
Müasir katib müavini - 539-44-91,
Parlament və siyasət şöbəsi - 539-84-41, 539-21-00,
İqtisadiyyat şöbəsi - 538-42-32, 538-35-55,

Beynəlxalq həyat, idman
və informasiya şöbəsi - 432-37-68,
Humanitar siyasət şöbəsi - 538-56-60, 539-63-82
İctimai əlaqələr şöbəsi - 539-49-20, 538-31-11,
Fotoilustrasiya şöbəsi - 538-84-73,
Kompüter mərkəzi - 538-20-87,
Mühasibatlıq - 539-59-33

Qeydiyyat nömrəsi 1

“Azərbaycan” qəzetinin
kompüter mərkəzində
yığılıb sahifələnməsi,
“Azərbaycan Nəşriyyatı” MMC-də
çap edilmişdir

Rəsmi sənəd və çıxışlarda
söylənilənlərlə barabər,
dərəcə üçün göndərilən digər
yazılarda fikirlər də
Azərbaycan dövlətinin
mənafeyinə uyğun gəlməlidir

Əlyazmalara cavab verilmir
və onlar geri qaytarılmır

Gündəlik
qəzet

Tiraj 5253
Sifariş 291
Qiyməti 40 qəpik